

Liepos pabaigoje Baltarusijos URM pareiškė viltį, jog šis NATO sprendimas "skatins plėtoti konstruktyvų politinį dialogą ir praktinį Baltarusijos ir Aljanso bendradarbiavimą, taip pat ir dabartinių iššūkių ir grėsmių užkardymo klausimais". *ELTA*

ELTA

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Viešai vieni kitus kritikuojančios Socialdemokratų ir Darbo partijų vadai slapčia aiškinosi, ar po Seimo rinkimų įmanoma taikiai pasidalyti vykdomąją valdžią. Dienraščio "Lietuvos rytas" žiniomis, rinkimų favoritės Darbo partijos įkūrėjas Viktoras Uspaskichas pasiūlė Algirdui Brazauskui ir po rinkimų likti Vyriausybės vadovo poste, tačiau pageidavo vicepremjero pareigų.

Kol kas A. Brazauskas nė girdėti nenori apie tokį sandėrį. Jis teigia neketinąs tapti V. Uspaskicho įrankiu ir prisiimti atsakomybės už naujos valdžios klaidas, rašoma dienraštyje.

Jeigu vicepremjero postą vis dėlto būtų nuspręsta įsteigti, reikėtų keisti 91-ąją šalies Konstitucijos straipsnį, kuriame sakoma, jog Vyriausybę sudaro Ministras Pirmininkas ir ministrai. Realiai tai galėtų imtis daryti naujasis Seimas, kuris inicijuotų atitinkamą Konstitucijos pataisą.

Paklaustas, kodėl pastaruoju metu ėmė kalbėti apie tai, kad Vyriausybei reikėtų vicepremjero, A. Brazauskas tvirtino, jog tai - tik jo asmeninė nuomonė, rašo "Lietuvos rytas".

Praėjusią savaitę paaiškėjo, kad politikos užkulisiuose gali vykti slaptas V. Uspaskicho flirtas ir su Seimo Pirmininku Artūru Paulausku. Darbo partijos vadas pripažino, jog ketina nekelti savo partijos kandidato Vilniaus Fabijoniškių vienmandatėje apygardoje, kurioje į Seimą kandidatuos A. Paulauskas.

Eiliniai Seimo rinkimai Lietuvoje vyks spalio 10 dieną. Populistine vadinamai politikos naujokei darbo partijai, kurią įkūrė ir vadovauja dabartinis Seimo narys milijonierius V. Uspaskichas, rinkėjų apklausos prognozuoja juose didžiausią sėkmę - iki trečdaliao balsų.

Naujas politikos sezonas, žadantis pakeisti tradicinių politinių jėgų dominavimą Seime, vis daugiau politikų verčia galvoti apie diplomatinę karjerą užsienyje. Tapti Lietuvos ambasadoriais pretenduoja ne tik du pagrindiniai Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) rinkimų strategai Gediminas Kirkilas ir Juozas Bernatonis, bet ir krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius.

Teigiama, kad ministras gali perimti vadovavimą Lietuvos ambasadai Vašingtone. Šiuo metu Lietuvai JAV atstovauja Vygaudas Ušackas. Linkevičius tikino apie siūlymą negirdėjęs, tačiau pripažino, kad tai "nėra neįmanomas variantas".

Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kirkilas veikiausiai taps naujai kuriamos ambasados Gruzijoje vadovu. Pats Kirkilas tikino, kad ši informacija nepagrįsta, tačiau pripažino vis dar mąstantis apie galimybę iškeisti vidaus politiką į diplomatinį darbą. Jis užsiminė, kad jam priimtinesnis būtų postas Baltarusijoje.

Tačiau gali būti, kad ambasadoriumi Baltarusijoje taps Kirkilo partijos kolega, buvęs vidaus reikalų ministras Bernatonis.

Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino Seimo rinkimų organizavimo išlaidų sąmatą, kuri siekia 18,8 mln. litų. Beveik tiek pat buvo išleista birželio mėnesį vykusių Europos Parlamento ir pirmalaikių prezidento rinkimų organizavimui.

Šiais metais Seimo rinkimai kainuos brangiau nei praėjusieji, nes bus rengiami du turai.

Pirmajam turui organizuoti bus skirta 13,2 mln. litų, antrajam - 5,6 mln. litų. Pirmasis turas numatytas spalio 10 dieną, antrasis - spalio 24 dieną.

2000 metais vieno turo sistema vykusiems Seimo rinkimams išleista apie 12 mln. litų.

Nuo rugsėjo 2 d. didėja senatvės ir invalidumo pensijos bei kai kurios socialinės išmokos. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė sako, kad Vyriausybei nutarus nuo rugsėjo didinti draudžiamąsias pajamas iki 990 litų, reiškia, kad vidutiniškai tiek senatvės, tiek invalidumo pensijos didės 20 litų.

Vidutinė senatvės pensija, turintiems visą būtinąjį darbo stažą, sudarys 400 litų. Pasak ministrės, pensija susideda iš dviejų dalių – bazinės, kuri yra visiems vienoda, ir papildomosios dalies, kuri kiekvienam yra skirtinga.

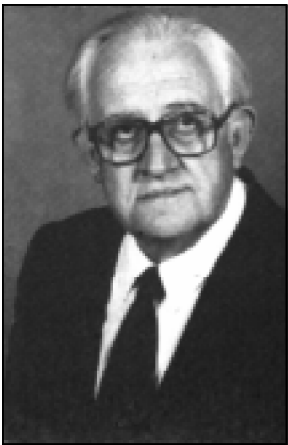
"Draudžiamųjų pajamų padidinimas ir yra susijęs su skirtingu papildomosios pensijos dalies padidiniu. Vieniems prisidės 5, kitiems - 10, 15, 20, 25, 30 Lt", - sako socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė.

Prieš Naujosios sąjungos ir Socialdemokratų partijos susitarimą Seimo rinkimuose nekonkuruoti vienmandatėse apygardose stojęs parlamentaras Julius Sabatauskas dėl mandato greičiausiai rungsis be partijos paramos.

"Jei jis tikrai surinko parašus ir kandidatuos vienmandatėje apygardoje, nebus rašomas į partijos remiamų kandidatų sąrašą", - po partijos prezidiumo posėdžio sakė vienas iš socialdemokratų lyderių Česlovas Juršėnas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Irake, kur šių sektos sukilėliai turi apie 5,000 vyrų, ginkluotų automatiniais ginklais, vėl pasirodė vyriausias šių vadas Grand Ajatola Ali

Californijos valstijos gubernatorius Arnold Schwarzenegger kalbėjo Respublikonų partijos konferencijoje New Yorke, primindamas delegatams, kad jis pats yra Amerikoje pasiekęs nuostabių rezultatų aukštumų ir ragino "nation of immigrants" atmesti pasitaikančius nesklandumus ir pasisakyti, kad prez. G. Bush vadovautų Amerikai ir toliau.

Reuter

Hussein Al Sistani. Jis paskelbė savo sudarytą taikos planą, nors kalbėjo, kad jo vizitas Londone buvo skirtas sveikatos pataisymui. Ajatola pasiūlė planą, kuriame įsakė

policijos viršininkas Raymond Kelly paskelbė, kad sustabdytos visos policininkų atostogos. Imtasi visų įmanomų veiksmų apsaugoti miestą ir suvažiavusius konvencijos

RESPUBLIKONAI TARIASI

šiitams taikingai suvažiuoti NAJAF mieste sustabdyti žudymus, įveikti krizę. Ajatola grįžo iš Anglijos per Kuveitą. Ajatolos palydovai subarė jauną islamo mūlą Muktada al-Sadr, kurio pasekėjai dar veikia Kufa mieste kur buvo nušauti keli sunitų sektos milicininkai ir savo sektos gynėjai. Jų žuvo septyni žmonės.

New Yorke policija ir įvairios saugumo agentūros pasirengė respublikonų partijos konvencijai. Imtasi visokių priemonių apsaugoti didžiulį politinį suvažiavimą. Miesto

narius. Pristatyta barjerų, visur budi policijos igulos, gatvių kryžkelėse, požeminiuose traukinėliuose, tiltuose. Apsaugoti miestą pakviesti armijos daliniai. Rytų upėje plaukioja Pakrančių apsaugos laivai. New Yorkas visą laiką nuo Rugsėjo 11 teroro veiksmų buvo saugojamas nuo teroristų, tačiau konvencijos atveju saugumo veiksmai buvo ypatingi. Ant stogų, dangoraižiuose budėjo dresiruoti, automatais ginkluoti sargybiniai. Mobilizuoti treniruoti šunys. Suvažiavime buvo laukiama 50,000 delegatų, būsia nemažai reporterių ir laukiama piktų demonstracijų. Pats delegatų Suvažiavimas įvyko milžiniškoje Madison Square Garden patalpoje, tačiau policija saugojo ir 49 viešbučius. Suvažiavimo salė yra tarp 31-mos ir 33-čios gatvės, pačioje miesto širdyje, kur yra biznio ir prekybos centrai. Buvo užblokuotas Lincolno tunelis, kur judėjimas ypatingai tikrinamas. Kol vyko konvencija, salė buvo pilna po 13 valandų kasdien tarp rugpjūčio 30 ir rugsėjo 2 d. Privažiavimas prie pačios salės paruoštas pastovim judėjimui. Daugely gatvių pašto dėžės buvo pašalintos, dangčiai ant kanalizacijos vamzdžių aprūpinti moderniais aparatais. Virš miesto skraidė malūnsparniai, stebėjo gatvėse judėjimą. Prezidentas George Bush, dar nesulaukęs nominacijos, prarado jam dirbusį advokatą Benjamin Ginsberg, kuris pasipiktino piktais skelbimais prieš demokratų kandidatą sen. J. Kerry. Sakoma, kad pats prezidentas Bush nepritarė tikrai piktam jo kampanijos tonui. Demokratų partijoje atsirado reikalavimų, kad iš pareigų pasitrauktų gynybos sekretorius Rumsfeld. Prie tų balsų prisidėjo ir senatorius Kerry.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

— Keliais sakiniais —

- **Pakistano** prezidentas paskelbė, kad sostinėje išaikinti ir suimti du terorizmo veikėjai. Jiems vadovavo Libijos pilietis. Svarbiausia jų auka turėjo būti pats prezidentas Pervez Musharraf. Du bandymai teroristams nepavyko.

- **Rusijos** prezidentas Vladimir Putin įsakė ištirti, kodėl netoli Maskvos nelauktai susprogo du keleiviniai lėktuvai, kuriuose žuvo 89 žmonės. Abu lėktuvai galėjo būti teroristų aukos. Manoma, kad sproginiai sunaikino du Sibiro linijos, 1047 skrydžio lėktuvus, pakilusius tuo pačiu metu iš

Maskvos oro uosto. Specialistai dar nežino ar kaltas blogas oras, netikęs benzinas, lakūnų klaidos ar teroristai. Rusija sustiprino savo keleivinių lėktuvų saugumą. Manoma, kad vienas iš sprogusių lėktuvų galėjo būti ore pagrobtas.

- **Estijos** premjeras Juhan Parts pasakė, kad jis negali pritarti vakarinėje Estijoje Lihula miestelyje pastatytam paminklui, kuriame matomas kareivis vokiečių uniformoje. Ministras pirmininkas sakė, kad nacizmas istorijos yra pasmerktas, kaip nusikaltimas ir meta šešėlį visai Estijai ir jos žmonėms. Jis gerbia kovotojus

už laisvę ir nepriklausomybę, tačiau kareivis pasipuošęs paminkle svetimos kariuomenės uniforma. Tai nesutampa su Estijos istorija, nes vokiečių kareiviai nekovojo už laisvą Europą, sakė premjeras Parts.

- **Brazilijos centrinio** banko direktorius buvo pakviestas į vyriausybę, nors buvo kaltinamas mokesčių nemokėjimu. Jis neigia nuslėpęs piktadarystes. Aukščiausias Brazilijos Teismas patvirtino naujus įstatymus, kurie uždeda mokesčius pensininkams ir išteisingo banko direktorių, laukdamas ekonominio sustiprėjimo. (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

MŪSŲ ATMINTYJE: NACIŲ - SOVIETŲ PAKTAS

Prieš 65 metus Lietuva atsidūrė konunistinės Rusijos ir nacinės Vokietijos imperializmo spąstuose. Agresija prieš Lietuvos nepriklausomybę buvo abiejų sutarta ir laipsniškai įvykdyta.

Vokietijai užėmus Čekoslovakiją ir grasinant Lenkijai, Anglijos ir Prancūzijos atstovai 1939 m. pavasarį vedė derybas Maskvoje dėl sąjungos prieš Vokietiją. Deryboms užsitęsus, Hitleris pradėjo tartis su Maskva. Už Rusijos neutralumą kare tarp Vokietijos ir Lenkijos Vokietija sutiko pripažinti Rusijai Rytų Europos sritis. Tuo pačiu metu Sovietų užsienio reikalų komisaras Molotovas kreipėsi į anglų ir prancūzų atstovus: ar jie sutiktų pripažinti Rusijos įtakai Baltijos valstybes ir paveikti Lenkiją ir Rumuniją, kad išileistų Rusijos kariuomenę karo su Vokietija atveju. Nesulaukusi Vakarų teigiamo atsakymo, Rusija priėmė Berlyno siūlymus. 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje Molotovas ir Vokietijos užsienio ministras Ribbentropas pasirašė nepuolimo sutartį ir slaptą protokolą dėl įtakos sferų Pabaltijo valstybėse, Lenkijoje ir Rumunijoje. Nepuolimo sutartimi užsitikrinusi Rusijos neutralumą, Vokietija 1939 m. rugsėjo 1 d. pradėjo karą prieš Lenkiją. Vokietija tris kartus kreipėsi į Lietuvos atstovą, kad Lietuva skelbtų karą Lenkijai ir atsiimtų Vilnių, tačiau Lietuvos vyriausybė pranešė Vokietijai savo neutralumą.

Lietuvai atsisakius dėtis su Vokietija į karą prieš Lenkiją, Rusija pradėjo žygius Lietuvą įjungti į Sovietų Sąjungą. Vyko surežisuoti pasitarimai tarp Lietuvos atstovų ir Kremliaus. Buvo net pasirašyta savitarpinės pagalbos sutartis – nesikišti į Lietuvos ir Rusijos reikalus. Molotovas net viešai Aukščiausioje taryboje pareiškė: “Sutartys su Pabaltijo valstybėmis jokiū būdu neimplikuoja Sovietų sąjungos kišimosi į Estijos, Latvijos ir Lietuvos vidaus reikalus... Mes esame už garbingą mūsų pasirašytų susitarimų vykdymą ir pareiškiame, kad kvailos kalbos apie Pabaltijo valstybių sovietinimą yra naudingos tik mūsų priešams ir visokios rūšies priešsovietiniams provokatoriams.” Deja, prasidėjo išgalvoti kaltinimai Lietuvos vyriausybei apie kuriuos esame ne kartą rašę ir skaitę. Įteiktas Lietuvai ultimatumas. 1940 m. birželio 15 d. Sovietų kariuomenė įsiveržė į Lietuvą. Tuoj atvyko iš Maskvos Dekanozovas padėti Lietuvai “įsijungti” į Sovietų Sąjungą suorganizuojant Lietuvos seimą, kuris “prašė, kad Lietuva būtų priimta į Maskvos globą”. Sudaryta liaudies vyriausybė liaudies rinkimus paskyrė 1940 m. liepos 14 d. Balsavo tik 15-16% žmonių. Kai dr. A.Garmus nuvyko pas Dekanozovą pasitikrinti dėl gandų apie Lietuvos nepriklausomybės praradimą, tai šis jam atsakęs: “O ar jūs matote, kas vyksta už lango? Matote, jei jau ne ši minia, kuri nušlavė jūsų nepriklausomybę, tai šie tankai rodo, kad Lietuva jau nebegali būti nepriklausoma”. Garmus pasakė nebalsuosiąs už Lietuvos prijungimą, tai Dekanozovas: “Tik pamėginkite. Yra priemonių daryti taip, kaip mes norime, o jų mes pakankamai turime” (A.Garmus, *Liet. archyvai*, psl. 16).

Kad iš mūsų atminties neišblėstų, verta prisiminti, kad pirmą kartą nacių ir komunistų protokolai viešumon buvo paskelbti Niurnbergo nacių teisme 1946 m. gegužės 21-22 d. Sovietų prokuroras Rudenko protestavo, bet teismas juos įtraukė į bylą ir JAV prokuroras Thomas Dodd perdavė spaudai. Oficialiai jie paskelbti 1948 m. JAV Valstybės departamento leidinyje *Nazi – Soviet Relations*.

S. Tūbenas

LIETUVOS SPORTININKŲ PASIEKIMAI OLIPIADOJE VALSTYBEI KAINUOS APIE 3 MILIJONUS LITŲ

Ketvirtąją vietą Atėnų olimpinėse žaidynėse užėmusiems Lietuvos krepšinin-kams bus skirtos piniginės premijos. Premjeras Algirdas Brazauskas Lietuvos radijui patvirtino, kad Vyriausybė priims nutarimą, kuris numato piniginius apdovanojimus skirti ne tik olimpiadų medalininkams, bet ir ketvirtosios vietos laimėtojams. Pasak Premjero, visi sporto pasiekimai valstybei kainuos apie 3 milijonus litų.

Vyriausybė, atsižvelgdama į Lietuvos sportininkų laimėjimus XXVIII olimpinėse žaidynėse Atėnuose, nutarė skirti Kūno kultūros ir sporto departamentui 3 mln.12,5 tūkst. litų, iš jų 2 mln. 200 tūkst. litų iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo.

Skirtas lėšas olimpiečiams paskirstys Kūno kultūros ir sporto departamentas. Olimpi-niam čempionui disko metikui Virgilijui Aleknai bei jo tren-riams, gydytojams, masažuotojams bus skirta 700 tūkst. litų.

Po 350 tūkst. litų skirta olimpiniams vicečempionams - lengvosios atletikos septyn-kovininkei Austrai Skujytei ir penkiakovininkui Andrejui Zadneprovskiui bei jų tren-riams, gydytojams, masažuotojams.

Lietuvos vyrų krepšinio rinktinei, jų treneriams, gydytojams, masažuotojams už 4 vietą Atėnų Olimpinėse Žai-dynėse skiriama 960 tūkst. litų.

Piniginių premijų skyrimas aukštas vietas užėmusiems sportininkams numatytas 2000 metų Vyriausybės nutarime. Pagal jį, nuo pirmos iki aštun-tos vietos skiriamos nuo 400 tūkst. litų iki 20 tūkst. litų premijos.

Premjeras Algirdas Brazauskas Lietuvos radijui patvirtino, kad nuo rugsėjo 1 dienos vidutinė pensija bus 400 litų ir sakė tikįs, kad, jeigu kad ši Vyriausybė išliktų sekančiai kadencijai, jos pabaigoje pensijos siektų 600 litų.

Premjeras patvirtino, kad Vyriausybė didins minimalų atlyginimą iki 600 litų ir tikisi, jog Trišalė taryba palaikys Vyriausybės iniciatyvą. A. Brazausko teigimu, tai ne riba.

Premjeras teigė, kad atlyginimai neauga verslo struktūrose dėl dvigubos buhalterijos, o milijardai išmokamų pinigų iškreipia statistiką. Pasak A.Brazausko, realios pajamos versle dirbančių žmonių yra aukštos, tačiau neoficialios.

Premjeras sakė, kad naujų mokslo metų išvakarėse Vyriausybė nutarė per savivaldybes išdalinti milijoną litų

sunkiai besiverčiančioms šeimoms paruošti vaikus mokyklai. Vyriausybė planuoja pradinių klasių moksleiviams apmokėti priešpiečius ir padidinti dotacijas visų mokinių maitinimui.

Premjeras Lietuvos radijui paneigė žiniasklaidos pranešimus apie galimą maištą socialdemokratų partijoje. Pasak partijos vado, yra nepatenkintų vieta kandidatų į Seimą sąrašė, tačiau antradienį vakare partijos prezidiumo posėdyje bus priimti galutiniai sprendimai.

Koalicijos partneriams socialliberalams palikdamas vietą Alytaus rinkimų apygardoje, jis siūlo Juliiui Sabatauskui skirti aukštesnę poziciją bendrame kandidatų į Seimą sąrašė. Sabatauskas anksčiau yra nusprendęs savarankiškai kandidatuoti Alytaus rinkimų apygardoje, nepaisant partijų susitarimo atiduoti šią apygardą socialliberalui Artūriui Skardžiui.

A.Brazauskas Lietuvos radijui patvirtino, jog soclibų ir socdemų sąrašė kai kurios pavardės bus keičiamos.

Premjeras Lietuvos radijui teigė, kad Vyriausybės kancelerio pavaduotojas P.Auštrevičius susidoroja su darbu Vyriausybėje.

BNS

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 p.)

- **Prezidentas Bush** paskelbė palaipsnių kariuomenės kilnojimą. Iš užsieniuose laikomą kareivių pirmiausia bus paliesti kareiviai Vokietijoje ir Pietų Korėjoje. Jie bus pakeisti kitais.

- **Vengrijoje** įvyko vyriausybės krizė. Liberalų socialistų Ekonominių reikalų ministras buvo koalicijos pašalintas iš pareigų. Liberalas Istvan Csillag protestavo savo pašalinimą, tačiau liko koalicijoje.

- **Indijoje** kilo neramumai minint nepriklausomybės šventę. Teroristai nužudė Assam provincijoje 18 žmonių, kurie reikalavo šiaurės rytinės provincijos autonomijos teisių.

- **Danijos** diplomatas Soren Jessen Patersen perėmė Jungtinių Tautų gubernatoriaus vietą Kosove. Jam teks prižiūrėti tos provincijos valstybingumą ir valdžios formas.

- **Rusijos** prezidentas Vladimir Putin apsilankė Vladikavkaz Rusijos bazėje, padėjo gėlių ant čečėnų nužudyto Čečėnijos gubernatoriaus Akhmad Kadyrov kapo. Šalia Putin stovėjo nužudyto prezidento sūnus Ramzan ir Čečėnijos vidaus reikalų ministras

Alu Alkhano. Žuvusio patarėjo sūnus pasakė, kad jis mielai perimtų savo tėvo pareigas.

- **New Yorko** buvęs miesto meras, demokratas Ed Koch paskelbė, kad jis “amžinas demokratas” siekia išlaikyti savo išmintį ir todėl jis balsuos ateinančiuose rinkimuose prieš dabartinį prezidentą Bushą.

- **Meksikoje** vietinė policija sugavo garsiausią narkotikų pirklių Higuera, šiuo atveju nebuvo jokių susišaudymų. Žiniasklaida paskelbė, kad kaimynystėje gyvenantys JAV žvalgybos agentai, sekliai ir pačių narkotikų pirklių konkurencija padėjo išaiškinti ir sugauti stambiausius pirklius. Puikiai veikiant Amerikos žvalgybai pavyko išgauti ir sugriauti narkotikų imperiją, kurioje milijonus pelnė 12 gaujos narių, kurioje dalyvavo ir seniai paieškomas Higuera. Už jo suėmimą Meksikos policija siūlė ir gavo iš Arelano gaujos, du milijonus dolerių. Gauja buvo teisiama San Diego teisme ir nubausta už heroino ir kokaino transportavimą per sieną į Ameriką. Seniau tokiose gaujose dalyvaudavo muitinių tarnautojai, net policijos vadovybė, kuri gaudavo iš banditų įvairių dovanų ir ky-

šių. Gaujai ilgai vadovavo Eduardo ir Javier Arelano Felix, tai du broliai, kurie susikrovė dideles sumas pinigų.

- **Rusijos** prezidentas V. Putin daug metų atostogaudavo netoli Tulos miesto, kur nukrito susprogęs ore keleivinis lėktuvas. Kodėl sproginas įvyko niekas tikrai nežino, tačiau yra galimybė, kad artėjant savivaldybių rinkimams rusai mažai domėjosi lėktuvo nelaime, nors ir atvyko specialios komandos ištirti nelaimės priežasčių. Prezidentas Putin ragino žmones eiti į balsavimo būstines atlikti savo pilietinę pareigą.

- **Respublikonų** senatorius ir kandidatas į prezidento vietą 1996 metu rinkimuose Bob Dole, pasakė rinkiminę kalbą prieš sen. Kerry, nurodydamas, kad ir jis buvo karo veteranas, tačiau vien tuo nesididžiuoja, nors visam gyvenimui pasiliko invalidas, nevaldąs vienos rankos. Jis patarė ir sen. Kerry nesididžiuoti senomis žaizdomis, bet vyriškai kalbėti apie savo kaspinus ir senų žaizdų medalius. Demokratų kandidatas sen. Kerry visada pabaigia savo kalbas, sakydamas, kad Amerika nusipelno turėti “geriau, negu dabar turi”.

DARBO PARTIJOS PAŽADAI - PRAŽŪTIS VALSTYBEI

Turą po savivaldybes pradėjusi Darbo partija žarsto pažadus, kuriuos įvykdžius valstybė patirtų bankrotą. Dienraštis "Lietuvos žinios" rašo, jog į Seimą pretenduojanti populistinė Darbo partija jau pradėjo turą po Lietuvos savivaldybes. Pirmieji susitikimai vyko Radviliškyje ir Kelmėje, nors pats partijos vadas Viktoras Uspaskichas susitikti su Kelmės gyventojais nepanoro.

Tačiau vietoj V.Uspaskicho susitikime dalyvavę Darbo partijos pirmininko pavaduotojas Žilvinas Padaiga ir partijos skyriaus atstovai Borisas Markulis bei Zenonas Mikutis susirinkusiesiems pažadų negailėjo. Ž.Padaigos teigimu, daugumą Seime gavusi Darbo partija jau pirmąją savo kadencijos dieną mokesčių už šildymą sumažintų 10-20 procentų.

Kitus pažadus Darbo partijos atstovai žada realizuoti per 11 dienų. Tiek laiko esą prireiktų neapmokestinamų pajamų minimumą padidinti nuo 290 iki 390 litų, o pensijas - nuo 340 iki 480 litų.

Ž.Padaiga taip pat sakė, kad per 11 dienų bus priimti įstatymai ar jų pataisos, leisiančios kompensuoti jaunoms

šeimoms būsto kredito palūkanas iki šimto procentų, jei namą statys Lietuvos bendrovė.

Taip pat žadama suvienodinti galimybės gauti aukštąjį išsilavinimą, geriausi mokiniai galės studijuoti užsienyje, dengiant visas išlaidas iš valstybės biudžeto, jei šis baigęs studijas grįš dirbti į Lietuvą.

Naujai steigiamas įmonės Darbo partijos atstovai žada atleisti nuo mokesčių net ketveriems metams. Ūkininkai tikinami, kad intervencinės grūdų supirkimo kainos bus taikomos be kiekio apribojimo.

Visus šiuos pažadus Darbo partija tikina įgyvendinsianti per 1 111 dienų, tai yra per trejus metus. Lėšų savo užmojams tikimasi gauti apribojus šešėlinę ekonomiką.

Finansų ministras Algirdas Butkevičius paklaustas, ar galima per trumpą laiką padidinti pensijas 140 litų, o neapmokestinamų pajamų minimumą -100 litų, teigė, kad tai yra neįmanoma.

Ministro skaičiavimu, tai kainuotų šimtus milijonų litų, padidintų valstybės fiskalinį deficitą, o tai reikštų, kad Lietuva neįvykdytų savo įsipai-

SUSITARIMAS DĖL RUSIJOS TRANZITO PER LIETUVOS TERITORIJĄ NETURĖTŲ BŪTI PERŽIŪRĖTAS

“Sunkiai, bet konstruktyviai” dar prieš Lietuvos įstojimą į ES pasiektas susitarimas su Rusija dėl jos piliečių tranzito per Lietuvos teritoriją į Karaliaučiaus sritį neturėtų būti peržiūrimas ar keičiamas, pareiškė už išorinius santykius atsakingas Europos Sąjungos komisaras Chris Paten, atsakydamas į Europos Parlamento nario Vytauto Landsbergio išreikštą susirūpinimą dėl Rusijos, Vokietijos ir Prancūzijos vadovų šios savaitės pradžioje įvykusio susitikimo Sočyje metu svarstytų Rusijos reikalavimų dėl tranzito iš Rusijos į Karaliaučiaus sritį.

V.Landsbergis pasiteiravo Ch.Pateno nuomonės, ar ES ir Rusijos susitarimas dėl tranzito per Lietuvos ir tuo pačiu Europos Sąjungos teritoriją į Rusijos valdomą Karaliaučių tikrai turėtų būti rašomas iš naujo, t.y. "peržiūrėtas, kaip

nori ponas Putinas ir jo generalai", ar turėtų būti peržiūrėta ir pakeista ES politika, o gal būtų geriau, kad keistųsi Rusijos politika jos kaimynų atžvilgiu.

"Tai yra geras susitarimas, ir Rusija gali jo laikytis. Rusijos Dūma turėtų jį ratifikuoti kuo greičiau", - sakė Ch. Paten.

Pagal ES ir Rusijos susitarimą, nuo praėjusių metų liepos 1-osios į Karaliaučiaus sritį ir iš jos per Lietuvos teritoriją tranzitiniais traukiniais vykstantys Rusijos piliečiai privalo turėti supaprastintus tranzito geležinkeliu dokumentus.

Automobiliais ir autobusais tarp Rusijos ir Karaliaučiaus srities per Lietuvą keliaujantys Rusijos piliečiai turi gauti supaprastintus kelionės dokumentus, kurie yra panašūs į vizas.

BNS

reigojimų prieš Europos Sąjungą.

"Lietuva gautų išpėjimą, kad išipareigojimai nevykdomi, ir galų gale nebegtume pinigų iš ES fondų", - perspėjo A.Butkevičius.

Ministro įsitikinimu, pažadas sumažinti mokesčių už šildymą yra "nesuprantamas dalykas, grąžinantis šalį į sovietinius laikus", nes gyventojai moka ne mokesčių, o sumoka už paslaugą.

Apklausų duomenimis, šiuo metu populistinės partijos reputaciją pelniusi Darbo partija yra populiariausia politinė jėga šalyje. Ji gali gauti iki 30 proc. rinkėjų balsų.

BNS

LIETUVA GALI TAPTI TARPININKE TARP EUROPOS SĄJUNGOS IR RYTŲ

Lietuva ir Lenkija gali tapti tarpininkėmis tarp Europos Sąjungos bei į rytus nuo bloko esančių valstybių, visų pirma - Baltarusijos ir Ukrainos. Taip Lietuvos vadovams ketvirtadienį teigė už organizacijos plėtrą atsakingas Europos Komisijos narys Guenter Verheugen.

"Jūsų šalis gali padėti mums geriau suprasti situaciją tose valstybėse ir statyti tiltus tarp mūsų ir jų, naudodama kontaktus, žinias, patirtį, tradicinius ryšius", - pažymėjo į Vilnių atvykęs aukštas ES pareigūnas.

Ketvirtadienio rytą svečias Prezidentūroje pusryčiaavo su valstybės vadovu Valdu Adamkumi ir užsienio reikalų ministru Antanu Valioniu.

Prezidentas padėkojo Guenter Verheugen už pagalbą, su-teiktą stojant į ES. "Be jūsų indėlio nebūtume taip greitai ir sėkmingai baigę derybą. Tikimės, kad jums užėmus atsakingas Europos Komisijos vicepirmininko pareigas ir toliau sėkmingai bendradarbiausime", - svečiui sakė šalies vadovas.

Vėliau Guenter Verheugen susitiko su Seimo Pirmininku Artūru Paulausku ir Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotoju Justinu Karosu. Abiejų pokalbių metu daugiausia dėmesio skirta ES Konstitucijos ratifikavimui ir geros kaimynystės politikai, visų pirma - santykiams su Ukraina ir Baltarusija.

"Mums buvo labai svarbu pasikeisti nuomonėmis. Lietuva turi gerokai daugiau patirties šioje srityje nei mes. Jūsų šalies lyderių įsitikinimas, kad turime imtis stipresnių išipareigojimų, ypač dėl Baltarusijos, privers ES institucijas skirti daugiau dėmesio kaimynams Rytuose", - teigė G. Verheugen.

Pareigūnai taip pat aptarė Lietuvos narystę ES, tolesnę bloko plėtrą, visų pirma - galimą Turkijos priėmimą. Anot svečio, Europos Komisija po poros savaičių turėtų paskelbti, ar ši šalis jau atitinka Kopenhagos kriterijus ir yra pasirengusi pradėti priėmimo derybas.

Guenter Verheugen atmetė priekaištus, esą lietuviai, nepaisant žadėtos gervės įstojus į ES, iki šiol negyvena geriau. "Lietuvos pasiekimai yra akivaizdi sėkmės istorija. Mes visada sakėme, kad atskiri individai narystės naudą pajus vėliau. Pirmieji žingsniai - auganti ekonomika. Lietuvos ekonomika stiprėja greičiausiai iš visų ES šalių. Galite tuo didžiuotis, tai yra akivaizdus integracijos rezultatas. Esu tikras, kad gyvenimo sąlygos labai greitai pradės gerėti", - pabrėžė komisaras.

Vidurdienį G. Verheugen lankėsi Vilniaus arkivyskupijos kurijoje, kur susitiko su kardinolu Audriu Juozu Bačkium. Po to ES komisaras viešbutyje "Reval Hotel Lietuva" pietavo su Ministru Pirmininku Algirdu Brazausku.

Kadenciją baigiantis komisaras, vadinamas vienu iš pagrindinių bloko integracijos ateities architektu, į Vilnių atvyko atsisveikinti su mūsų šalies vadovais.

ELTA

Lietuvos generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius kalbą pradedant XII-ąją tautinių šokių šventę liepos 3 d. Rosemont, IL. Šalia - šventės renginio komiteto pirmininkė Audronė Tamulienė.

Z. Degučio nuotr.

PREZIDENTAS PASKYRĖ TRIS NAUJUS AMBASADORIUS

Prezidentas Valdas Adamkus trečiadienį įteikė skiriamuosius raštus trims Lietuvos nepaprastiesiems ir įgaliotiesiems ambasadoriams.

Valstybės vadovo dekretu nuo rugsėjo 1 dienos savo pareigas Vokietijos Federacinėje Respublikoje ima eiti Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Evaldas Ignatavičius, kuris pakeis Vaidievitį GERALAVIČIŲ.

Užsienio reikalų ministerijos ambasadorius ypatingiems pavedimams Romualdas Kalonaitis mūsų šalies interesams atstovaus Nyderlandų Karalystėje, kur iki šiol dirbo laikinasis reikalų patikėtinis Darius Pranckevičius.

Nuo rugsėjo 8-osios Lietuvos ambasadoriumi Turkijoje

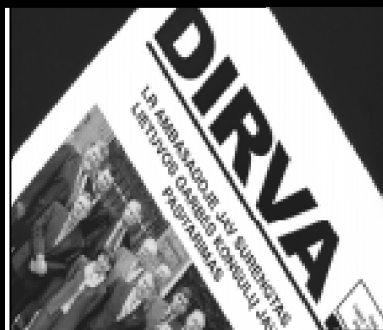
taps Premjero patarėjas Vytautas Naudužas. Šiuo metu mūsų šalies atstovybei Turkijoje vadovauja ambasadorė Halina Kobeckaitė. Nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus diplomatinis rangą turintis V. Naudužas 1998-2002 metais buvo ambasadorius Švedijoje.

Įteikdamas skiriamuosius raštus V. Adamkus pabrėžė, jog Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare ypač svarbu, kad šaliai būtų pagarbiai ir profesionaliai atstovaujama.

"Esu įsitikinęs, kad jūsų patirtis diplomatinėje tarnyboje kaip tik ir yra tinkamas atsakymas į šiuos uždavinius. Tikiu, kad jūs tinkamai atliksite savo pareigas ir atstovausite Lietuvai", - Prezidento spaudos tarnybos pranešime cituojamas V. Adamkus.

BNS

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

Amerikos lietuvių tarybos nariai - Kazimiera Požarniukienė, Irena Dirdienė, Sigutė Žemaitienė, Evelina Oželienė, pirm. Saulius Kuprys ir Jūratė Jasiūnienė.

Z. Degučio nuotr.

ČEČĖNAMS RUSAI NELEIDŽIA BŪTI LAISVIEMS

Rusijos prez. Vladimiras Putinas mano, kad Čėčėnijos žmonės, balsavę šios smurto krečiamos respublikos rinkimuose, patvirtino ištikimybę Rusijos teritorijos vientisumui. "Čėčėnijos liaudis patvirtino savo pasirinkimą, balsuodama už tai, kad būtų išsaugota tokia padėtis, kuriai esant Čėčėnija yra neatimama Rusijos dalis", - pareiškė V.Putinas spaudos konferencijoje, kuri buvo surengta pasibaigus Sočyje deryboms su Prancūzijos prez. Jacques Chirac ir Vokietijos kancleriu Gerhard Schroeder. "Čėčėnijos prezidento rinkimuose Čėčėnijos liaudis dar kartą patvirtino savo ištikimybę šiam kursui", - pridūrė jis. **BNS**

LIETUVOS IR JAV PREZIDENTAI SUSITIKS NIUJORKE

Vilnius, rugsėjo 3 d. (BNS) Prezidentas Valdas Adamkus rugsėįjį tarptautiniame forume pasimatys, ir galbūt turės galimybę pabendrauti su JAV prezidentu George W.Bush. V.Adamkus ir G.W.Bush rugsėjo 21 dieną Niujorke dalyvaus Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje, pranešė Lietuvos prezidento patarėjas Edminas Bagdonas.

Pasak patarėjo, V.Adamkus dalyvaus priėmime pas W.Bush, kur, tikimasi, turės galimybę trumpai pasikalbėti su JAV prezidentu.

Per pirmąją V.Adamkaus prezidentavimo kadenciją 1998-2003 jis su G.W.Bushu buvo ne kartą susitikę Vašingtone ir įvairiuose tarptautiniuose renginiuose, o 2002-aisiais JAV prezidentas buvo atvykęs į Lietuvą.

Numatomas judviejų susitikimas Nujorke bus pirmasis po V.Adamkaus išrinkimo antrajai kadencijai šiemet birželį.

Niujorke rengiamas ir dvišalis Lietuvos prezidento su-

sitikimas su Slovakijos prezidentu Ivanu Gašparovičiumi. Pasak E.Bagdono, Slovakijos prezidentas kitų metų pradžioje kviečiamas vizito į Lietuvą, o konkreti vizito data bus suderinta per prezidentų susitikimą Niujorke.

Ankstesnis Slovakijos prezidentas Rudolfas Schusteris Lietuvoje turėjo lankytis šių metų sausio 25-27 dienomis, tačiau dėl tuo metu vykusio Rolando Pakso Prezidentūros skandalo vizitas buvo atidėtas "tinkamesniam laikui".

Rugsėjo 22 dieną V.Adamkus JT Generalinės Asamblėjos sesijoje pasakys kalbą.

Prieš vizitą į Niujorką V.Adamkus vyks į UNESCO rengiamą tarptautinę konferenciją Barselonoje, kur pasakys kalbą, o rugsėjo 9 dieną V.Adamkus vyks į Lenkiją, kur Krynico mieste kartu su Lenkijos prezidentu Aleksandru Kwasniewskiui dalyvaus inauguracinėje ekonomikos forumo sesijoje.

Pasak E.Bagdono, šiame

forume V.Adamkui bus suteiktas Metų žmogaus titulas, kurį kasmet teikia Lenkijoje įsikūręs Rytų institutas.

Rugsėjo 13-ąją V.Adamkus vyks į Hamburge vykstantį Baltijos plėtros forumą, kur taip pat vyks dvišalis susitikimas su Danijos premjeru Andersu Foghu Rasmussenu.

Penktadienį prezidentas sulaukė kvietimo kitų metų kovo 15 dieną atvykti į Izraelį, kurs bus atidengtas memorialas holokausto aukoms. "Pakvietimą mes priėmėme", - BNS sakė E.Bagdonas.

Be to, šį rudenį Vilniuje V.Adamkus priims kelių užsienio valstybių vadovus.

Šiemet į Lietuvą ketina atvykti Estijos prezidentas Arnoldas Ruutelis, o lapkritį į Vilnių atvyks šių metų liepą inauguruos naujasis Vokietijos prezidentas Horstas Koehleris.

Spalio pradžioje ketinama surengti Estijos, Latvijos ir Lietuvos prezidentų susitikimą. **BNS**

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)
LXV

Tai Ukrainos, Baltarusijos, Kazachstano ir kitų respublikų, sričių komitetų sekretoriai. [...]

V.Kardamavičius: Noriu jus supažindinti su keliais nutarimais, priimtais gruodžio 29 d. įvykusiame LKP (ant SSKP platformos) laikinojo CK plenumo: atidaryti banke sąskaitą narių mokesčiams ir pagaminti CK atitinkamus antspaudus; organizuoti reguliariai mūsų partijos laidas per Lietuvos radiją ir televiziją; surengti spaudos konferencijas; suformuoti CK aparatą einamajam darbui; spręsti CK ir partijos rajonų, miestų komitetų patalpų, transporto, ryšių, leidyklų ir pan. klausimus, pradėti leisti LKP (ant TSKP platformos) laikraštį, taip pat rajonų ir miestų komitetų laikraščius; sutvarkyti, atnaujinti pirminių partinių organizacijų darbą, pritraukti į partinį darbą naujų, besilaikančių SSKP linijos narių; pateikti SSKP CK svarstyti kai kuriuos klausimus, tarp jų - finansavimo, materialinio ir techninio aprūpinimo bei kitus, apie kuriuos dabar nenoriu kalbėti; spręsti klausimą dėl mūsų atstovo, kuris nuolat dirbtų SSKP CK; teikti pasiūlymus dėl pasirengimo LKP (ant SSKP platformos) nepaprasta-

jam suvažiavimui. Bet šito reikės imtis vėliau, kai jau bus suformuotos pirminės partinės organizacijos, partinės kuopelės, partijos rajonų ir miestų komitetai; numatome imtis konkrečių veiksmų iškelti kandidatus į LSSR Aukščiausiąją Tarybą; atkurti VLKJS organizacijas, problema labai rimta. Teks užmegzti kontaktus su Lietuvos komunistine jaunimo sąjunga. Privalėsime kas dieną tiesiogiai kontaktuoti draugus Maskvoje, lankytis pirminėse partinėse organizacijose, likusiose SSKP pozicijose. [...] Mes, biuro nariai, esame pasiskirstę pagal zonas: Švedas - Vilnius, Kardamavičius, Gaškūnas - Kaunas, Juonienė - Šiauliai, Švedas - Panevėžys, Kardamavičius, Merkelis - Alytus, Kuolelis - Tauragė, Jermalavičius, Didžiulis - Telšiai, Vysockis - Vilniaus rajonas, Jankelevičius - Šalčininkų ir t.t.

A.Merkelis: Galima teigti, savarankiška LKP susiliejo su visomis SSKP, SSRS opozicinėmis jėgomis. Jeigu jau, atsiprašant, Laisvės lyga giria LKP savarankiškumą, tai aišku, kam tai naudinga...

Komunistai, ypač darbininkai, o ir dalis inteligentų nusivylė SSKP CK ir paties

M.Gorbačiovo veiksmis. Tai girdėjau jau daugelyje vietų. Turbūt jam apie tai dera pasakyti. Šnekama, na, ir ko gi jis atvažiuoja? Ir vėl bus atidėliojama, ir vėl bus priimta guminė, visus iki vieno patenkinanti rezoliucija... Ar dar ilgai leisime, kad spjaudytų į mūsų partiją, užbrauktų jos praeitį? Bet kodėl mes perėjome į gynybą, kodėl paleidome iš savo rankų intelektualinę, propagandinę iniciatyvą?..

V.Šurupovas, papulkininkis, Vilniuje dislokuotos sovietinės armijos politinio skyriaus viršininkas: Padėtis čia keičiasi tiesiog akyse. Kai prieš trejus metus su šeima čia atvykau, viskas buvo kuo puikiausia. Bet per pastaruosius pusantrų metų viskas pasikeitė. Puoselėjamas nacionalizmas. Mums prisegė "okupantų", "grobikų" etiketes. [...] Istorijos faktai pateikiami vienašališkai, neobjektyviai. Tik "Jedinstvo" padarė pradžią tiems socialistiniams judėjimams, kurie susiformavo kaip priešprieša Sąjūdžiui. Dalyvaudavau ir aš. Mėginome išsaugoti tokias visiems žmonėms, visoms partijoms bendras vertybes kaip internacionalizmas, pareiga, sąžinė, idėjinė tvirtybė.

Vėliau ėmė formotis ir kiti socialistiniai judėjimai: Lietuvos darbo žmonių socialistinė federacija, atstovaujanti, sakyčiau, labiausiai intelektualiam "Jedinstvos" sluoksniui. Pasakui įsikūrė Vilniaus partinių organizacijų sekretorių taryba. Ši organizacija taipogi labai vaisingai dirbo. Ir aš pats labai aktyviai dalyvavau jos veikloje, dar daugiau - padėjau rengti dokumentus SSKP CK ir netrukus buvo priimtas atitinkamas pareiškimas, adresuotas Pabaltijui. M.Gorbačiovo kreipimasis taipogi buvo grindžiamas iš dalies informacija, kurią kaupia sekretorių taryba. Nevalia teigti, jog socialistinių judėjimų idėjoms pritaria didžiuma gyventojų, tačiau to, kad šie judėjimai užima svarbią vietą, paneigti neįmanoma.

Būtent sekretorių taryba ir prie jos prisidėję vienminčiai, kurių esama ir tarp kariškių, tapo pagrindu įkuriant Lietuvos Komunistų partijos ant SSKP platformos Laikinąjį CK. [...] Tikiuosi, kad jei ne šiandien, tai ryt daugelis Lietuvos gyventojų supras tą pražūtingą ribą, prie kurios mus privedė Sąjūdis ir tie komunistai, kurie prisišliejo prie jo, tuo pačiu išdavė partiją. [...] Ir draugą Brazauską labai sunku suprasti. Jis neturi vieningos ir tvirtos vertinimo pozicijos. Susidaro įspūdis, kad Maskvoje iš tribūnos jis sako viena, čia, gyventojų akivaizdoje, - kita, o Centro komitete formuoja dar kitokią, trečią liniją.

Bet baisiausia ir pavojingiausia yra tai, kad jis ir LKP CK antrasis sekretorius Beriozovas šį sudėtingą metą užėmė centristinę poziciją, o tuo pačiu ir padėjo pamatus likvidatoriškoms nuotaikoms partijoje. Tai, kas įvyko per LKP XX suvažiavimą, neišsivaizduojamai kaip toli atstūmė didelę dalį LKP narių nuo marksizmo-leninizmo, internacionalizmo, patriotizmo ir kitų socialistinių vertybių, o be jų partija - niekas. Pagal statutą ir įstatus reorganizuotoji, savarankiška LKP - visai jau ne komunistinė. Negaliu jos pavadinti nei socialistų, nei socialdemokratų, liberalų ar net demokratų partija. Tai - nacionalistų partija. Tik mes, LKP ant SSKP platformos nariai, tvirtai likome stovėti marksizmo-leninizmo pozicijose ir neketiname ieškoti jokių sąlyčio taškų su tais, kurie nepripažįsta marksizmo-leninizmo. Konsensus čia neįmanomas. Mūsų šiandieninis credo - konkretūs darbai. Mūsų dabar labai ironiškai, net sarkastiškai vertinamas filmas "Komunistas". O juk jame įkūnyta didi idėja, didi tiesa.

Tik realiais darbais galima pelnyti autoritetą. Stengsimės tuo įtikinti kiekvieną komunistą. [...] Šiame pertvarkos etape daugiapartinių struktūrų kūrimą laikau nereikalingu. Nereikalingu! [...] Viena iš šventenybių kiekvienam - SSKP vientisumas, kita - mūsų armija, mūsų liaudies kūnas ir kraujas.

(Bus daugiau)

KAZYS ROŽANSKAS GRĮŽO Į TĖVYNĘ

Edvardas Šulaitis

Prieš tris metus į Lietuvą gyvent sugrįžęs Kazys Rožanskas džiaugiasi galimybe kvėpuoti savo gimtosios šalies oru, nors ir pasigenda Čikagoje paliktų draugų ir pažįstamų.

Todėl jis vasaromis vis sugrįžta bent trumpai pabuvoti pasikalbėti su gausiu būriu savo prietelių. Liepos mėnesio viduryje K. Rožanskas vėl pasirodė Čikagos padangėje.

Pabuvojo Lemonte, kur surengtose gegužinėse pabendraavo su savo bičiuliais, o rugpjūčio 1 d. jis dalyvavo “Draugo” vasaros šventėje. Mat, šio vyro gyvenimas buvo susijęs su dienraščio “Draugo” knygynu, kuriam, išėjęs į pensiją, apie 20 metų vadovavo.

Moderniųjų laikų knygnešys

K. Rožanską būtų galima pavadinti moderniųjų laikų knygnešiu. Jį ne vieną dešimtmetį kiekvieną savaitgalį (porą vakarų) vis būdavo proga sutikti įvairiuose lietuviškuose renginiuose prie lietuviškų knygų stalo. Čia jis pardavinėdavo knygas (nors pirkėjų ir netiek daug atsirasdavo), nors kiti tautiečiai tuo metu pramogaudavo bei maloniai leisdavo laiką.

Net ne taip seniai išleistame žinyno “JAV lietuviai” II tome šis mūsų tautietis yra pristatytas kaip “Knygų platintojas”.

Beje, su knygomis jis buvo susidūręs vos tik atvykęs į JAV 1958-siais. 1958-1973 metais Kazys buvo Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos reikalų vedėjas: jis rūpinosi vadovėlių leidyba ir jų siuntimui liuanistinėms mokykloms, kurių tada Amerikoje buvo daugiau negu dabar. Taip pat jis užsiėmė ir periodinių leidinių platinimu.

K. Rožanskas yra kilęs iš Debeikių valsčiaus, Utenos apskrities. Gimęs gausioje šeimoje 1919-siais (buvo 8 vaikai). Jaunystėje turėjo patirti nemažą sunkumų, turėjo dirbti pieninėje ir atsisakyti mokslų. Kai baigė trumpus buhalterių kursus, reikalai pakrypo į geresnę pusę.

Kuomet Lietuvą užėmė vokiečiai Kazys prisidėjo prie pagrindžio spaudos leidimo. Kadangi jo dėdė gyveno Amerikoje, tai buvo parsivežęs rašomąją mašinėlę su kuria “perkalkę” rašydavo tekstus. Vėliau įstojo į Vietinę rinktinę, vadinamus “plechavičiukais”. Tačiau po to buvo suimtas ir išvežtas prievartiniais darbams į Vokietiją ir karo pabaigos susilaukė šiaurinėje jos dalyje – Oldenburgo mieste.

Po to įstojo į amerikiečių kariuomenės suorganizuotą sargybų kuopą Wurzburgėje ir saugojo kalėjiman patekusius žmones. Nusibodus gyventojas”.

K. Barėnas

VISKAS VYKO TADA, KAI ENKAVEDISTAI TARDYDAVO IR TREMDAVO AR ŠAUDYDAVO

IV

Gal tik dar suminėsime tą lietuvių, kuris, pasirodo, ir Londone Lietuvių namuose yra gyvenęs, pakalbintas grįžti į Lietuvą rinkti žinių, buvo suimtas ir nuteistas sušaudyti. Tai Alfredas Pešlakas. Kai kurių kitų sušaudytųjų bylos taip pat spausdinamos šioje knygoje.

Yra knygoje skyrelis ir apie keletą svetur gyvenančių plechavičiukų. Jame spausdinamas ir Londone gyvenančio Kazimiero Makūno pasikalbėjimas. Jis yra buvęs ilgametis plk. T. Vidugirio globėjas, Lietuvių Namų tvarkytojas iki to meto, kol jie buvo subankrutuoti.

MVD už 1944 m. atsiskaitė Sniečkui, kiek sunaikinta pagrindžio formuočių (245), nukauta “banditų” (2436), suimta “banditų” (4706), suimta raudonosios armijos dezertyrų (1396), sulaikyta besislapstančių nuo tarnybos

armijoje (23.039) ir t.t.

Neturėdami tikslesnių duomenų apie nusikaltimus Lietuvoje sovietiniais metais, tik paskaitydami laikraščiuose apie kalėjiman nugarstus tuos, kurie pavogė šiek tiek grūdų ar bulvių, šioje knygoje užtiname šokią tokią naujieną, kad 1944-1949 m. užregistruota 27.251 nusikaltimas – plėšikavimai su nužudymais 139 atvejais, buitinių nužudymų 999, ginkluotų plėšikavimų 788, neginkluotų 1.707, gyvulių vagystės 3.285, kitokios vagystės 13.992, chuliganizmo 1341, kitokių nusikaltimų 5.000. Be to, paskelbta nemažas sąrašas, kiek karo belaisviai yra ko pagaminę / čerpių, visokių plytų, toliaus, pabėgių, miško medžiagos, kalkių, durpių ir kt. Nemaža duodama ir kitokios statistikos.

Knygoje tiek tiršta visa ko, kad turbūt retas nenorėtų jos paskaityti. (Pabaiga)

Kazys Rožanskas (stovi dešinėje), sugrįžęs paviešėti i Čikagą, pasenus draugus Lekeckius.

nimui Vokietijoje, jis 1947 m. išvyko darbams į Angliją. Apsistojęs Nottinghame mieste, dirbo gipso kasyklose. Ten jis išbuvo apie 10 metų, nors vienu metu ruošėsi emigruoti į Kanadą, tačiau jam buvo diagnozuota džiova ir kurį laiką turėjo gydytis. Jau tada jis pradėjo platinti lietuviškas knygas.

1958 m. Kaziui pavyko

gauti leidimą atvykti į Dėdės Samo žemę ir įsikurti Čikagoje. Kelis metus darbavosi elektros bendrovėje, o iki 1981-ju “General Motors” fabrike La Grange miestelyje gamino garvežius.

Priklausė 18 organizacijų

Šalia darbo amerikiečių gamyklose, Kazys rasdavo laiko ir jėgų plačiai reikštis lietuviškoje veikloje. Vienu

metu jis priklausė net aštuoniolikai organizacijų, kai kuriose iš jų buvo valdybų nariu. Ne vien tik joms priklausė, bet ir prisidėdavo nelengvai uždirbtais pinigais, remdamas Lietuvių fondą, Tautos fondą, BALF’ą, buvo konkurso mecenatu.

Pasakodamas apie savo veiklą, jis vis primindavo, jog neverta apie tai daug rašyti, nes nesijaučia dideliu ar nuspelnusiu veikėju. Iš tiesų, šis mūsų tautietis gana kuklus žmogus ir nelabai nori apie savo visuomeninius ar labdaros darbus pasakoti.

Kadangi Amerikoje Kazys buvo vienas, tai sugalvojo sugrįžti Lietuvon, kur dar tebegyvena brolis ir sesuo bei daugelis mirusiųjų ar žuvusių brolių bei seserų atžalų.

Jis ir tėvynėje tęsia savo mecenatišką bei visuomeninę veiklą. Savo asmeninį archyvą jis padovanojo nacionalinei M. Mažvydo bibliotekai, o nemažą knygų paskyrė Debeikių, Užpalių, Utenos, Vyžuonų bibliotekoms. Taip pat yra parėmęs ir Vienuolio gimnaziją Anykščiuose ir kt.

LIETUVIŲ FONDAS VĖL PAŽĖRĖ GAUSYBĘ DOLERIŲ LIETUVIŠKIEMS REIKALAMS

Edvardas Šulaitis

Taip pat trumpai kalbėjo naujasis LF valdybos pirm. Arvydas Tamulis ir LF valdybos narys (irgi naujas) informacijos reikalams Edvardas Šulaitis. Beje, šis pareigas perėmė iš 4 metus dirbusio Stasio Džiugo, kuris taip pat tarė žodį. Ilgiausiai aiškino pelno skirstymo komisijos pirm. K. Ječius, kuris išdalino šios komisijos pranešimo kopijas susirinkusiems. Dalyviai gavo ne tik jo pranešimą, bet 5 puslapius įvairių skaitlinių, pažymintųjų pozicijas, kam pinigai buvo paskirti.

Pranešimo pradžioje kalbėtojas pasveikino visus atvykusius į LF spaudos konferenciją. Pristatė Pelno skirstymo komisijos narius ir jiems padėkojo už pasigėrėtinai atliktą darbą. “Komisiją sudarė LFT paskirti Kęstutis Ječius (pirmininkas), Algirdas Ostis, Arvydas Tamulis, Ramona Stephens-Žemaitienė ir dr. Kazys Ambrozaitis, antrininkas, ir JAV LB rekomenduoti dr. Ona Daugirdienė (išrinkta sekretore), Almis Kuolas, dr. Marius Laniauskas ir Vytautas Janušonis, antrininkas. Dėl ligos Vytautas Janušonis skirstymo posėdyje negalėjo dalyvauti. Apgailestautinai jis su šiuo pasauliu atsiskyrė liepos 3-čią dieną. Stipendijų pakomisiją sudarė pirmininkas Kęstutis Ječius, Sigita Bal-

zekienė, konsulas Vaclovas Kleiza. Tadas Kulbis, Juozas Polikaitis ir prof. Andrius Tamulis. Visi komisijos ir pakomisijos nariai yra LF pilna-teisiai nariai.

Posėdžiuose dalyvavo be balsavimo teisės LFT pirmininkas dr. Antanas Razma. Stipendijų pakomisijos posėdį protokolavo LFT sekretorė Alė Razmienė. Paramos skirstymo posėdį protokolavau aš pats, o mane patikrino PSK sekretorė Ona Daugirdienė. Posėdžiai protokoluojami anglų kalba, to reikalauja Illinois valstijos įstatai. Padėka fondo administracijai už gėrimus ir maistą posėdžių metu.

Šiais metais nešaukėme “Apklauso posėdžio”, kuriam normaliai turėjo progą pasisakyti “stambieji prašytojai”. Patirtis parodė, kad iš jų daugiau išsamesnės informacijos PSK nesulaukdavo. Komisijoje yra du nauji nariai - Almis Kuolas, nesenai iš San Francisco persikėlęs į Bostono apylinkes, ir Marius Laniauskas iš Clevelando. Per trumpą laiką jie gerai suprato fondo tikslus ir veiklą. Jie “veikė” kaip veteranai skirstytojai.

Skirstymo posėdžiai yra uždari. Protokolai rašomi anglų kalboje, nes tai yra dokumentas kurį gali pririnkti pristatyti JAV vyriausybei. Protokoluojami tik sprendimų (Nukelta į 7 p.)

ST. PETERSBURG, FL

**“AUDROS” DIENA
MŪSŲ KLUBE**

Rugpjūčio 1 d., sekmadienį, Lietuvių klubo valdyba paskyrė klubo tautinių šokių veteranų grupei “Audra”, neseniai sugrįžusiai iš kelionės į XII-ją Tautinių šokių šventę Čikagoje. Šokėjai buvo susodinti prie garbės stalo, o popietę pradėjus klubo pirmininkė Angelė Karnienė pasakė, kad šį sekmadienį skiriame mūsų lietuviško telkinio ambasadoriams – “Audros” šokėjams, išreikšdami jiems padėką už mūsų atstovavimą ne tik kas kelinti metai vykstančiose Tautinių šokių šventėse, bet ir mūsų miesto ir apylinkių festivaliuose, bibliotekose, mokyklose, ligon-

bučiuose ir vyresniojo amžiaus žmonių prieglaudose. Padėkojusi šokėjams už jų atliekamą didelį darbą, paaukojimą laiko, nepaisant asmeniškų finansinių išlaidų ir nuolatinį supažindinimą svetimtaučių su mūsų lietuviškos kultūros dailimi, pirmininkė įteikė grupės vadovei Daliai Adomaitienei puokštę gėlių ir palinkėjo “Audrai” gyvuoti dar ilgus metus.

Kalbėjo ir šokių mokytoja D. Adomaitienė, dėkodama už dėmesį šokėjams.

Albinas Karnius, kaip šventėje dalyvavęs žiūrovas, padarė bendrą Tautinių šokių šventės apžvalgą, kurioje ypatingai pagyrė mūsų grupes – veteranų “Audrą” ir vaikų “Spindulėlį” už gražų šokimą Allstate arenoje kartu su kitais

šokėjais. Sakė, reikia stebėtis, kad šventės vadovai per dvejatą dienų darbo sugebėjo paruošti šokėjus bendriems šokiams. Tai buvo tikra didelis ir gražus renginys, pareikalavęs iš šokėjų ir vadovų daug darbo valandų.

Mečys Šilkaitis paskaitė jo paruoštą savaitinę Lietuvos įvykių apžvalgą.

Dienos pabaigai “Audra” gražiai pašoko Vakaruškų šokį ir stilizuotą Suktinį, iškviėdami apsiskumui ir asmenis iš pietų dalyvių tarpo.

**LIETUVIŲ KARININKŲ
PASIKEITIMAS**

Jau praėjo netoli pusantrų metų kai Tampoje, Central Command bazėje, apsigyveno du Lietuvos karininkai, kurie visą laiką palaikė glaudžius ryšius su lietuvių Klubu St.

Petersburge. Rugpjūčio 15 d. popietėje klubo valdyba surengė atsisveikinimą su jais, dalyvaujant ir jų šeimoms. Pirmininkė Angelė Karnienė savo kalboje paminėjo, kad, susipažinus su plk. lt. Nerijum Rimkevičium, plk. lt. Egidijum Karveliu ir jų šeimomis, užsimezgė nuoširdūs bendradarbiavimo ryšiai. Lietuvių Klubas iš jų sulaukė ir gražios talkos bei paramos rengiant šių metų Vasario 16-sios minėjimą, kuris pasiliko nepamirštamas savo gražia, pakilia nuotaika. Kadangi abudu karininkai šiuo metu grįžta Lietuvon, mes linkime jiems ir jų šeimoms sėkmės jų ateities gyvenime, planuose ir darbuose. Jūsų nuoširdų bendravimą su klubo nariais, jūsų lietuvišką patriotizmą ir tvirtą tikėjimą mūsų tėvynės gražia ateitimi mes giliai vertiname. Artimas bendradarbiavimas su jumis didino mūsų džiaugsmą naujai atgimstančios Lietuvos jaunimu ir pasitikėjimą juo – sakė pirmininkė.

Trumpas atsisveikinimo

kalbas pasakė ir abudu karininkai, sakydami, kad mūsų klubo aplinkoje jautėsi kaip Lietuvoje.

Susipažinome ir su naujai atvykusiais karininkais pakeisti išvykstančius. Tai plk. lt. Viktoras Liepins ir majoras Modestas Petrauskas. Jie irgi džiaugėsi, kad netoli jų tarnybos vietos yra lietuviškas kampelis, kur bus galima pasikalbėti sava kalba ir pasiskanauti lietuviškų valgių.

PARAMA PAŽAISLIUI

Gegužės mėn. 15 d. Lietuvių klube buvo parodyta Algio Liepinaičio parūpinta vaizdajuostė apie Pažaislio vienuolyną ir ten esančias seseris Kazimierietes. ALRK moterų 76-tos kuopos pirmininkė Aldona Baukienė iškėlė mintį, kad seserims, betvarkančioms vienuolyną, reikalinga parama. Klubo salėje iš popietės dalyvių buvo surinkta 320 dol. kurie rugpjūčio mėn. pradžioje Loretos Kynienės buvo nuvežti į Lietuvą ir įteikti seserims Kazimierietėms, už ką gauta nuoširdi padėka.

CLEVELAND, OH**PRASIDEDA MOKSLAS**

Švento Kazimiero Lituanistinė mokykla darbo metus pradeda rugsėjo 18 d., šeštadienį, 9:00 val. ryto. Po registracijos, įvyks trumpas pasitarimas su tėveliais. Angliškai kalbantiems klasės prasidės spalio 2 d.

Lietuvybės išlaikymas yra visų pareiga. Laukiam ir naujų mokinių. Paraginkite draugus ir pažįstamus. Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės į Aidą O’Mearą 440 209-8160.

Aida O’Meara

**KAS GRAŽINS LIETUVAI
GARBINGĄ JOS VARDĄ**

Reikia tik džiaugtis kad “Dirvos” vedamajame skyriuje S.Tūbėnas š.m. rugpjūčio 3 d. parašė straipsnį, kurį visi turėtų perskaityti. Iš jo straipsnio turinio paaiškėjo, jeigu šiandien reikėtų ginti tėvynę ginklu, į tai teigiamai atsakė tik 43.25 proc. lietuvių. Lietuvos negintų beveik kas trečias jos pilietis.

Jau dabar daugelis lietuvių tėvynėje sako, jog vasario 16 ir kovo 11 dienos šventės esančios nereikalingos.

Vienas rusas nupirko Lietuvai prezidentą, o kitas rusas dabar aiškina, kad lietuviai nesugeba valdytis. Pasaulyje nėra atsitikimų, kad okupantų valstybės svetimšalis, būtų premjeru Lietuvos valstybės.

Karaliaus Mindaugo dvasia tegul lydi šiandien Lietuvos likimą.

Vytautas Šeštokas

**LIETUVIŲ DIENOS CLEVELANDE
Rugsėjo 18 d. ir 19 d.**

**Šeštadienį, 6:30 v.v. Los Angeles lietuvių šokių grupės “Retro” koncertas
Dievo Motinos Parapijos Auditorijoje
Po koncerto – vaišės ir šokiai**

**Sekmadienį, 10:00 v.r. šv. Mišios
Dievo Motinos Šventovėje**

**Bilietus galima užsisakyti pas Algį Gudėną
(tel. 216-481-0465) arba įsigyti
Dievo Motinos parapijos svetainėje.
Bilietų kainos: 15 ir 12 dol.,
vaikams iki 16 metų - nemokamai.**

Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba

Lietuvių fondo spaudos konferencijos metu Tarybos pirm. dr. Antanas Razma, valdybos pirm. Arvydas Tamulis, Pelno skirstymo komisijos pirm. Kęstutis Ječius ir spaudos reikalų vedėjas Edvardas Šulaitis.

(Atkelta iš 6 p.)

rezultatai. Tokiu būdu išlaikome konfidencialumą, kurį pažadame prašytojams. Posėdžiai praėjo labai sklandžiai, draugiškai, dalykiškoje ir objektyvioje nuotaikoje. Nuomonės skyrėsi, tačiau nepasitenkinimų nebuvo. Pajėgėme elgtis demokratiškai.”

Taip pat kalbėtojas pateikė numatytus pasikeitimus naujose anketose. Štai, svarbesnieji iš jų: 1. Prašymų anketos yra keičiamos. Jų šiuo metu fondo tinklapyje nėra ir senų anketų raštinė nesiuntinės. Naujas anketas bus galima gauti ar rasti š.m. gruodžio mėnesį, gal ir anksčiau. 2. Kiekvienam prašytojui pranešusiam “elektroninio pašto adresą” (e-mail), nebūtinai savo, bet per kurį jis gali būti pasiekiamas, bus praneštas prašymo registracijos numeris ir ar trūksta bet kokios prašomos informacijos. 3. Prašymai naudojant senas anketas nebus svarstomi. 4. Ranka pildytos anketos nepageidaujamos, nes dažnai neišskaitomos. 5. Pačioje stipendijos prašymo anketoje bus pakartota, kad parama bus teikiama tik studijuojantiems pilnu laiku. Pilno laiko studentas privalo užsiregistruoti mažiausiai 12

valandų semestrai ar trimesčiai. Vasaros kursai neįskaitomi į mokslo metus. 6. Taip pat priminsime, kad studijos gali būti paremtos tik studijuojantiems universitetuose ar ‘colleges’ suteikiantiems bakalaurą, magistro ar doktorato laipsnius. Fondo gairės neleidžia remti studentus siekiančius “certificates” arba studijuojančius amatų ar verslo mokyklose.

Baigdamas pranešimą, K.Ječius pažymėjo, jog jis yra pasiruošęs mandagiai atsakyti įvairius klausimus. O tų klausimų čia netrūko, nors per juos nieko pažymėtino neišryškėjo.

Su klausimais ar komentarais prisistatė: Bronius Juodelis, Vytautas Radžius, Aldona Šmulkštienė, Arvydas Renekis, Edvardas Šulaitis, Arvydas Tamulis, dr. Gediminas Balukas, dr. Kazys Ambrozaitis, Aleksas Vitkus, Daina Kojelytė. Taip pat čia buvo pristatyta ir naujoji LF administratorė Laima Petroliūnienė.

Daug kas klausė ar kalbėjo apie paskirstytas sumas bei pozicijas, klausė – kodėl tam ar kitam nebuvo paskirta? Pirmame skirstyme nieko negavo žiniasklaida, tad pasakytą, jog jai bus rudenį paskirta. Pana-

šiai buvo ir su kai kuriais kitais – jų tarpe ir Lietuvių Opera turės laukti rudens.

Iš organizacijų tarpo daugiausia paramos atiteko JAV Lietuvių Bendruomenei (Švietimo tarybai 83 tūkst., Kultūros tarybai 26,500, JAV Krašto valdybai 37 tūkst, Socialinių reikalų tarybai 20 tūkst.). Daug gavo ir Pasaulio lietuvių bendruomenė – net 41 tūkst. Taigi, tie kurie bėdavojo, kad LF Lietuvių Bendruomenę “Skriaudžia” galėjo savo nuomonę pakeisti.

Nemaža pinigų atiteko studentų stipendijoms. Išeivijos studentai “apdovanoti” 64 tūkstančiais, o Lietuvos 46,500 dolerių.

Atrodo, kad ši spaudos konferencija buvo reikšmingas įvykis, nes joje gauta konkrečių informacijų apie LF veiklą, ypatingai pelno paskirstymo srityje ir daug kam bus mažiau galimybių ateityje “kibti” prie šios didžiausios ir svarbiausios finansinės institucijos išeivijoje.

Iš šios konferencijos buvo išsinešta teigiama gaida, sakanti, jog LF reikėtų visais būdais padėti sukaupti užsimotą 20 milijonų kapitalą, o ne ieškoti įvairių priekabių.

LIETUVA IR PASAULIS

SUSIRŪPINTA DĖL PASTOGĖS NAIKINTUVAMS

Artėjanti žiema kelia naujų rūpesčių NATO sąjungininkams, praėjusį pavasarį pradėjusiems saugoti naujų Aljanso narių Lietuvos, Latvijos ir Estijos oro erdvę.

NATO šalių karinių oro pajėgų konferencijoje Vokietijos Ramšteino mieste šią savaitę dalyvavęs Lietuvos karinių oro pajėgų vadas pulkininkas Edvardas Mažeikis BNS sakė, jog ypač daug diskutuota NATO oro policijos misijos Baltijos padangėje tema.

Pasak KOP vado, artėjant žiemai, iškilo būtinybė aprūpinti priedangomis Zoknių oro bazėje dislokuotus oro policijos misiją vykdančius naikintuvus. Pulkininko E.Mažeikio teigimu, šiuolaikiškiems vakarietiškiems lėktuvams problemų kelia ne šaltis ar sniegas, bet drėgmė bei dažni temperatūros svyravimai, kurie gali pakenkti lėktuvų elektroninei įrangai.

E.Mažeikio teigimu, Zokniuose esantys dar iš sovietinių laikų likę angarai per maži sąjungininkų naikintuvams, todėl tikriausiai teks statyti laikinus naujus, o tai susiję su nemažomis lėšomis.

"Konferencijoje pasakyta, kad tai nebus vien Lietuvos problema ir bėda, o bendra atsakomybė, nors tam tikrų išlaidų pareikalaus ir iš mūsų", - sakė KOP vadas.

Neseniai NATO skyrus 2,5 mln. litų Zoknių oro uosto remontui, pradėtas pagrindinio, 3,5 km ilgio pakilimo ir nusileidimo tako dangos remontas. Dar pavasarį už Lietuvos Vyriausybės skirtus 1,5 mln. litų buvo suremontuota orlaivių stovėjimo aikštelės ir manevravimo takų danga, nutiesti reikalingi kabeliai.

Rugpjūtį Didžioji Britanija pranešė Lietuvai, kad Karališkųjų oro pajėgų kontingentas su naikintuvais "F-3Tornado" rugsėjo pabaigoje neatskris į Lietuvą pakeisti trijų mėnesių misiją baigiančių Danijos karių. Kaip oficiali tokio sprendimo priežastis buvo nurodoma nebaigta pakilimo tako rekonstrukcija, esą remontuojamas takas per trumpas "Tornadams". Zokniuose sėkmingai kyla ir leidžiasi kiek mažesni ir lengvesni sąjungininkų naikintuvai "F-16".

E.Mažeikio teigimu, konferencijoje buvo daug kalbėta apie tai, kas misijoje, atsisakius britams, galėtų pakeisti danus, tačiau galutinio sprendimo dar neprieita. Galimybėmis perimti misiją domisi Vokietija, Nyderlandai, tačiau pagrindinė atsakomybė sugeneruoti pajėgas misijai tęsti tenka Vyriausiajam Aljanso pajėgų Europoje vadui (SACEUR).

Kovo mėnesį Šiaurės Atlanto Tarybai sankcionavus oro policijos misiją deramų savo oro gynybos pajėgumų neturinčiose Baltijos šalyse, NATO sąjungininkai paeiliui siunčia misijai į Zoknių oro bazę savo lėktuvus, lakūnus ir aptarnaujantį personalą.

Nuo kovo 29-sios Lietuvos, Latvijos ir Estijos oro erdvę saugojo Belgijos kontingentas su keturiais naikintuvais "F-16", liepos 1-ąją šią misiją perėmė Danijos karinės oro pajėgos, atsiuntusios maždaug pusšimtį kariškių ir penkis to paties tipo naikintuvus.

KOVA SU TERORISTAIS

Įkaitų drama Rusijoje rodo, jog teroristai nesirenka aukų, ir kovai su terorizmu turi būti sutelktos visų šalių bendros pastangos, teigia Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

Interviu "Žinių radiui" jis komentavo įvykius Rusijos Šiaurės Osetijos Beslano mieste, kur trečiadienį kelios dešimtys ginkluotų kovotojų užpuolė mokyklą ir paėmė įkaitais 354 žmones, tarp jų dauguma - vaikai.

A.Paulausko teigimu, "tai jau tampa ne tik Rusijos, bet ir daugelio pasaulio kraštų didžiule problema ir terorizmas vis labiau įsisiūbuoja".

"Tas, kas įvyko Rusijoje, sunku net protu suvokti - kad vaikai, šimtai vaikų yra paimti įkaitais, laikomi tokiomis sąlygomis. Nerandu jokio pateisinimo tokiems veiksams. Netgi geriausios idėjos negali būti išsakomos tokioje situacijoje", - sakė Seimo pirmininkas.

Jo teigimu, kovai su terorizmu "turi būti apjungiamos visos pastangos, nežiūrint, kokios yra šalys".

Jo teigimu, šių dienų įvykiai Rusijoje yra atsakymas abejojantiems, ar reikia siųsti karines pajėgas į Iraką arba Afganistaną.

"Terorizmas bus šio šimtmečio pagrindinė rykštė. Kaip kovoti, atvirai pasakysiu, aiškaus atsakymo dar nėra", - sakė Seimo pirmininkas. Jis pastebėjo, kad "bet kokios nuolaidos, bet kokie derėjimai su teroristais sukuria jiems iliuziją, kad jie gali pasiekti savo tikslų".

Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui teks apsispręsti, ar vykti į Maskvą dalyvauti gegužės 9 d. rengiamose iškilmėse laimėto karo prieš nacių Vokietiją 60-mečiui paminėti. Iš kairės Prezidento patarėjai: T. Birmontienė, R. Grumadaitė, E. Bagdonas, M. Lukošius. Dešinėje - D. Gudelis.

P. Lileikio nuotr.

G. VERHEUGEN: LIETUVA YRA DEIMANTAS EUROPOS KARŪNOJE

Vinius, rugsėjo 2 d. (BNS). Europos Komisijos narys Guenter Verheugen, priimdamas Lietuvos teisės universiteto (LTU) garbės daktaro regalias, negailėjo pagyrų vos prieš keturis mėnesius Europos Sąjungos nare tapusiai Lietuvai.

"Pastaraisiais metais mane su Lietuva siejo ypatingas ryšys. Praėjus penkeriems bendro darbo metams aš suvokiau, kad Lietuva yra deimantas Europos karūnoje, - dėkodamas už suteiktą vardą, ketvirtadienį teigė G. Verheugen. - Aš atsiviešinu su jumis kaip ligšiolinį darbą dirbęs pareigūnas. Tačiau mes ir toliau bendradarbiausime kitose srityse. Kad ir kas nutiktų, dalelė mano širdies pasilieka su jumis".

Anot svečio, mūsų šalies piliečiai su pasididžiavimu gali teigti, kad praturtino Europos istoriją. "Jie buvo pačiame įvykių sūkurioje. Jie išjudino sovietų imperijos pamatus ir iškovojo laisvę bei nepriklausomybę. Lietuvos žmonės daug prisidėjo, kad Europos raida pasuktų naują kryptimi", - pažymėjo aukštas ES pareigūnas.

Jo teigimu, Lietuva ne tik perėmė likimą į savo rankas, bet ir sunkiai bei nenuilstamai dirbo, kad atvertų kelią sau į Europos tautų šeimą. "Vargu ar kas nors būtų išdrįsęs 1999 metais paaukoti lažybose bent litą ar eurą teigdamas, kad jau 2004 metais Lietuvos politikai dirbs Europos Parlamente, viena Lietuvos atstovė bus deleguota į Europos Komisiją, o Lietuvos ministrai posėdžiaus ES Ministrų tarybos posėdžiuose", - tvirtino komisaras.

Tačiau už ES plėtrą atsakingas G. Verheugen pabrėžė, kad nuo gegužės 1 dienos Lietuvai tenka dalis bendros atsakomybės už suvienytos

Europos gerovę ir likimą. Pasak jo, mūsų šalis galėtų imtis tarpininkės tarp ES ir Rytų valstybių - Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos - vaidmens.

"Aš daug tikiuosi iš Lietuvos, ypač kai galvoju apie tai, kaip bendradarbiaujant su Rusija suteikti ateities vystymosi perspektyvas Karaliaučiu. Man susirūpinimą kelia tai, kad mes su Rusijos partneriais vis dar neaptariame paties esminio - ES valstybių apsupto Karaliaučiaus ekonominės ir socialinės raidos klausimo", - pokalbio metu apgailestavo svečias.

Iškilingoje ceremonijoje, be LTU atstovų, dalyvavo Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, Ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas, Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, Konstitucinio Teismo pirmininkas Egidijus Kūris, Seimo nariai, aukštųjų mokyklų rektoriai, ES šalių ambasadoriai, kiti aukšti svečiai.

A. Paulauskas, sveikindamas G. Verheugen su garbės daktaro vardu, priminė išvakarėse švęstą Rugsėjo 1-ąją ir pavadino komisarą Lietuvos mokytoju siekiant narystės ES.

Universiteto garbės daktaro vardas G. Verheugen suteiktas už reikšmingą indėlį remiant Lietuvą eurointegraciniuose procesuose, demokratiškumą ir toleranciją palaikant Lietuvos teisės universiteto pastangas aktyviai įsijungti į bendrą Europos aukštojo mokslo ir studijų erdvę. Sprendimą dėl garbės daktaro vardo suteikimo LTU Senatas priėmė šių metų balandį.

Po ceremonijos ir ekskursijos po aukštąją mokyklą ES komisaras pasirašė Svečių knygoje. Vakare jis kviečiamas į priėmimą LTU, kur taip pat dalyvaus Seimo ir parlamentinių frakcijų vadovai, Prezidento komandos atstovai, uni-

versiteto Senato nariai, ES šalių ambasadoriai, akademinės bendruomenės atstovai.

LTU kvietimu į Vilnių atvykęs G. Verheugen anksčiau atsisveikino su mūsų šalies vadovais. Jie savo ruožtu aukštą svečią pasveikino su pareigomis naujojoje Europos Komisijoje.

Buvusio Portugalijos premjero Jose Manuel Durao Barroso vadovaujamoje institucijoje G. Verheugen patikėtas atsakingas viceprezidento ir komisaro, kuruojančio pramonės ir įmonių politiką bei Lisabonos strategijos įgyvendinimą, postas. Naujoji 25 narių Europos Komisija tarnybą pradės lapkričio 1-ąją.

G. Verheugen gimė 1944 metais. Gavęs žurnalisto diplomą jis tobulino savo istorijos, sociologijos ir politikos mokslų žinias Kelne ir Bonoje.

Būsimasis eurokomisaras dirbo kartu su Hans-Dietrich Genscher, Willy Brandt vyriausybės vidaus reikalų ministru ir Helmut Schmidt vyriausybės užsienio reikalų ministru. 1983-1999 metais jis buvo Vokietijos parlamento narys ir aktyviai dalyvavo Užsienio politikos komiteto veikloje.

1987-1989 metais G. Verheugen buvo Vokietijos socialdemokratų partijos laikraščio "Pirmyn" atsakingasis sekretorius.

1998-aisiais kancleriui Gerhard Schroeder laimėjus rinkimus, G.Verheugen tapo Europos reikalų ministru. Būdamas atsakingas už Europos politiką didžiausioje ES valstybėje, jis tapo vienu pagrindinių bloko integracijos ateities architektų. Po metų G. Verheugen buvo paskirtas ES plėtros komisaru.

Aukštas ES pareigūnas yra apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Didžiuoju kryžiumi.

KONRADO KAVINĖ - KAUNO DRAMOS ŽYGIS Į RENESANSĄ

Kauno valstybinis akademinis dramos teatras skuba pradėti naująjį sezoną, nes kitų metų balandžio mėnesį teatre prasidės apie 10 mln. litų kainuosianti teatro rekonstrukcija.

Kaip Eltai komentavo teatro vadovė Ina Pukelytė, šis sezonas - daugiau kamerinių spektaklių sezonas. Kelios didžiosios premjeros iš pradžių bus rodomos didžiojoje scenoje, o po to persikels į mažesnes, netradicines erdves. Rekonstrukcijos metu spektakliai bus rodomi dviejuose mažosiose scenose bei teatro fojė.

Ateinantį sezoną teatras žiūrovams pateiks 7 premjeras. Trys iš jų - rež. Gintaro Varno "Nusiaubta šalis/Kaunas", rež. Valiaus Tertelio "4.48 psichozė" ir rež. Alberto Vidžiūno "Debesys" bus parodytos jau rugsėjo mėnesį. Beje, rugsėjo 9-15 d. Kaune dar vyks Naujosios vokiečių dramos akcija. Populiarinant šiuolaikinę vokiečių dramaturgiją bus pristatyti 5 spektakliai. Teatro rekonstrukciją žadama pradėti nuo kavinės. Spektaklių pertraukėlių metu į rūsyje esančią kavinę mėgę rinktis žiūrovai kito teatro sezono metu jau galės žvelgti pro langą į Laisvės alėją. Kavinė įsikurs dabartinės drabužinės ir sanitarinių mazgų vietoje.

Rekonstrukcijos projekto autorius architektas Algimantas Kančas stengsis sukurti joje buvusiosios menininkų buveinės - Konrado kavinės dvasią. Tikimasi, jog čia vėl rinksis meno mylėtojai, čia gims diskusijos ir nauji meno projektai. Kavinėje veiks teatro bilietų kasa, o knygynėlyje bus galima įsigyti teatro veikalo. Rekonstrukcijos metu taip pat numatoma 1,5 metro pagilinti didžiąją sceną, taip bus padidintas žiūrovų salės nuolydis. Numatoma keisti scenos grindis ir žiūrovų kėdės. Vietų skaičius išliks toks pat - 570. Taip pat žadama sujungti pirmojo ir antrojo aukšto fojė erdves. O virš administracinių patalpų, penktame aukšte, bus įrengta mažoji salė, talpinsianti 120 žiūrovų.

Teatro ir kino informacijos ir edukacijos centro vadovas Audronis Liuga mano, jog KVADT turi galimybę tapti pirmuoju Lietuvos teatru, nes gali naujai formuoti repertuarą, bendravimą su žiūrovais. Anot A. Liugos, Kauno teatre įvykusi generacijų kaita - pirmas geras įvykis. Dėl rekonstrukcijos darbų, 2005 m. sezonas bus labai trumpas, nuo lapkričio iki balandžio. Galutinai rekonstrukciją numatoma baigti 2008-aisiais. Visas remontui reikalingas lėšas - 10 mln. litų - numatoma gauti iš Valstybės investicijų programos.

ELTA/LGITIC inf.

Prie Sūduvos meno galerijos ir kultūros centro Irena Pilkauskaitė, Lilija Jasaitė, Vilkaviškio muziejaus direktorius Antanas Žilinskas, dail. Magdalena Stankūnienė, rašytoja Aldona Žemaitytė, aktorė Gintarė Kižytė, Antanas Petrauskas ir muziejaus darbuotojai.

Muziejaus nuotr.

Doloresa Kazragytė

XXX

MAŽOJI KALINĖ

Agnės langas – platusis jos pasaulis. Danguis, debesų, medžių, daugiaaukščių namų, praeinančių žmonių, benamių šunų ir kačių pasaulis. Agnės langas – vienintelė jos laisvė.

Daug apie žmonių gyvenimus pasako langai. Skurdus, nedažytas, apsilupinėjęs namas, išdužę, kartonu užkalti prieangio langeliai – varganas tokių gyventojų būvis. Dažnas ir toks vaizdas: pusė namo išdažyta, langai švarūs, rėmai baltutėliai, gražios užuolaidos, po langu darželis ar žydintis krūmas – vadinasi, čia gyvenimas “neserga”. O kita pusė – liūdna žiūrėti – “nesveikas” gyvenimas. Privačių turtingų namų langų užuolaidos brangios, daug klosčių (nėra ko taupyti) Sergantys langai, mirštantys langai. Patys nelaimingiausi, šimtą metų nevalyti, skuduru uždengti, išdažyti, šviečianti “Iljičiaus” lempelė be jokio gaubtuvėlio. Galima įsivaizduoti, kas ten, viduje. Ir tame “viduje”, tame kalėjime – trapus vaikų pasaulis. Nelaimingo, suaugusio kryžių nešančio, vaiko gyvenimas.

Ak, Agne! Mažoji nekaltoji “nusikaltėle”. Ką aš galiu padaryti? Kaip tave išgelbėti? Juk tu myli savo mamą, myli savo langą, myli savo pasaulį. Kito nepažįsti. Mažoji gėlele, apvemto “bromo” asfalto plyšelyje pražydusi! Kaip norėčiau paimti tave už rankos ir išsivesti į žydinčias pievas, į vasarą į ežerus. Bėgiokite, žaiskite, juokitės, mažieji kaliniai. Jūsų lauks baltas namas su atvirom terasom, stalai, nukrauti valgiais, o paskui važiuosime prie jūros, paskui padirbėsime sode – sodinsime gėles, daržoves, šersime triušius ir ožkeles...O kai ateis

vakaras, aš jums seksiu pasakas, skaitysiu knygas...

Pasaka?.. Svajonė?.. Kad taip būtų!

Agnės langą stebiu jau daugiau nei metai. Vaikščiodama su Pikiu. Senas, didelis, apšepęs medinis namas. Agnės langas kampinis. Kartą pamačiau to prieangio duris praviras: tupėjo moteris ir rūkė – raudonais aukštakulniais bateliais plaukai peroksidiniai, seniai dažyti, surišti į kuodelį. Anks-tus rytas. Kreivai žvilgtelėjusi spėjau pamatyti toje priemenėje dujinę viryklę ir pajusti kepamų bulvių pažįstamą kvapą. Kitą kartą tarpduryje stovėjo pojaunis vyriškis. Irgi rūkė. Ir kasdien – Agnės veidelis, žiūrintis pro nešvarų langą. Durys tada būna uždarytos. Vienut vienužėlė.

Neseniai einu ir... Agnė sėdi lauke ant laiptelio prie durų! Durys praviros. Aprinta striukelė, aprinti batukai. Nevaikšto, nešokinėja. Sėdi pasirėmusi galvą kumštuku. Kaip senutė. Prakalbinau. Paklausiau, kuo vardu. Jai – penkeri. Į darželį neina. Močiutės neturi. Mama daug dirba. Ir naktimis. Bet ji nebijo viena miegoti. Kai užaugs padės mamai dirbti. Dėdė Kestas ir dėdė Jonas barasi. Ir mama su jais barasi.

Čia mūsų kalbą nutraukė iškišusi galvą Agnės mama. (Dar ne alkoholikė, bet veidas “visko mačiusios”).

- Aš čia pat gyvenu. Dažnai vaikštau su šuneliu. Matau Agnutę už lango... Gal leisite ją su manim pasivaikščioti? Kokį pusvalandį?

- Niekur ji neis! – atrėžė kategoriškai, bet ne piktai. – Mes išeinam. Man į darbą. Eik, Agne, į kambarį! Negundykit

jūs. Ir nesikiškite! – užtrenkė duris, įtempdama mergaitę vidun.

Pavaikščiojau gal pusvalandį. Grįždama namo vėl regiu Agnės veidelį už lango. Ir ta jos šypsenėlė...

Išsitraukiu iš rankinės ir rodau Agnei maišelį su šviežiom bandelėm. Aiškinu gestais, lūpomis, kad noriu jai perduoti. Bet kaip? Agnė gūžčioja liesais petukais, kažką kalba. Negirdžiu. Matau mažą orlaidę lango viršuje. Jei atsidaro, tai kaip Agnė pasieks? Vėl rodau, aiškinu, kad ji pabandytų ją atidaryti. Mergaitė supratinga. Dingsta. Paskui, matyt atsineša aukštesnę kėdę, užsilipa ir, vos vos pasiekusi pirštelių galiukais, atidaro. Aš surandu netoliese sąvartyne dėžę, užsilipu, įstumi maišelį į vidų. Mergaitė, girdžiu, klykteli ir nušokusi nuo kėdės, matyt, čiumpa nuo grindų maišelį. Kai vėl pasirodo lange, visas jos dėmesys – maišelis. Išsitraukia bandelę, ir dantukai jau sminga į minkštą pyragą. Agnė juokiasi pilna burna, o aš, dar kiek pastovėjusi, pamojuoju ir nueinu.

Tai ir viskas. Žinau, kiekvienas mirštame vienvėje. Bet jei gyvenimas prasideda vienvėje?..

Agnės pasaulis – takelis palei penkiaaukštį namą, krūmai, šabakštynai, kažkokios bendrovės kiemas, priverstas mašinų griaučių, toliau žydų kapų žalumos kilimas, bažnyčios bokštas, dangus, debesys, skraidantys balandžiai, varnos... Ir dar mama, kuri dirba ir dirba... Ir dėdės, kurie barasi ir barasi...

Gal sutiksi gerų žmonių, mažoji Agne, kurie padės tau nepražūti? Telydi tave Dievo malonė. Tebūna pasaulio Motina tau tikroji Mamytė. Sėkmės tau, mažoji kalėjimo gyventoja.

Laimingos kelionės visiems Jums, gerieji žmonės.

Keturiasdešimt antrasis “Dirvos” NOVELĖS KONKURSAS

Organizatorius: Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba JAV-se

Finansavimas iš A.A. Simo Kašeliočio palikimo

Tematika: Autoriams suteikiama neribota teisė pasirinkti novelės temą.

Reikalavimai: Konkursui siunčiamos novelės privalo būti parašytos mašinėle ar kompiuteriu su lietuvišku raidynu dvigubais tarpais tarp eilučių ir dviejų su puse centimetrų lauku ir turi būti neilgesnės kaip 20 puslapių. Rašiniai privalo būti pasirašyti slapyvardžiu. Šis slapyvardis užrašomas ant pridėto užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Atplėšiami tik laimėjusių vokeliai. Nepremijuoti rankraščiai negrąžinami.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki **2004 m. lapkričio 1 d.** (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti adresu:

**“Dirva”, Novelės konkursas,
P.O. Box 19010
Cleveland, Ohio 44119-0010
USA**

Informacija: el. paštu: dirva@ix.netcom.com

Premijos: Pirmoji premija - 500 JAV dolerių, Antroji premija - 300 JAV dolerių

Konkurso rašinių vertinimo komisija sprendžia paprastą balsų daugumą.

MIRĖ TAUTININKŲ VEIKĖJAS
VYTAUTAS ABRAITIS

Sekmadienį, rugpjūčio 22 d., Floridoje, mirė Vytautas Abraitis. Jis buvo aktyvus lietuvių visuomenininkas, tautininkų veikėjas. Ypatingai daug dirbo Korp! Neo – Lithuania, kurios jis buvo filiteris.

Vytautas Abraitis, dipl. teisininkas, visuomenininkas, gimė 1916 m. gegužės 3 d. New Yorke ir tėvai mažą berniuką parvežė į Lietuvą. Čia Vytautas išaugo, baigė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, įstojo į VDU Kaune ir 1938 m. gavo teisių diplomą. 1938-1940 m. studijavo politinius mokslus Berlyno universitete. Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, kaip Amerikos pilietis, išvyko į Ameriką ir čia įsijungė į Lietuvos vadavimo bei tautinę veiklą. Plačiai veikė Amerikos lietuvių taryboje, Amerikos lietuvių Tautinėje sąjungoje (1961-65 m. pirmininkas ir jo pirmininkavimo metu išleista A. Merkelio parašyta Antano Smetonos monografija), neolituanuose (1937-38 m. valdybos sekretorius, o vėliau ir pirmininkas); bendradarbiavimo tautinėje spaudoje; 1955 New Yorko vicepirmininku Toronto suvažiavime; Jis dažnai skaitydavo paskaitas Neo-Lithuanų vasaros stovyklose ir suvažiavimuose. 1987-89 m. redagavo žurnalą “Naujoji Viltis”.

Daugelis neolituanų, tiek vyresnioji, tiek vidurinioji profesionalų karta įsikūrė įvairiose Floridos vietovėse. Bendra lietuviškoji veikla jau buvo Floridoje prasidėjusi. Neolituantai jautėsi atitrūkę nuo Neo-Lituanijos kamieno, nežiūrint to, kad dauguma buvo įsijungę į lietuviškos veiklos sukūrį, bet savo neolituaniškos veiklos ryšio neturėjo. St. Petersburge, didesnei neo-lituanų grupei įsikūrus, kilo mintis, visus korporantus, -es Floridoje apjungti bendru Floridos padaliniu. Daugumai šiai minčiai pritarus, 1982 m. įkurtas Neo-Lithuanijos padalinys Floridoje, apjungiantis neolituanis, -es Floridos vietovėse su centru St. Petersburge. Vytautas Abraitis buvo išrinktas į pirmąją neolituanų valdybą iš šiaurinės Floridos; paskui į antrąją.

Jo palaikai bus pervežti į Lietuvą ir palaidoti Marijampolėje, šeimos kapuose.

Vytautas Abraitis
1916-2004

A. PAULAUSKAS PRAŠO IŠSAUGOTI LIETUVIŲ BAŽNYČIĄ
IR KULTŪROS CENTRĄ BOSTONE

Vilnius, rugsėjo 2 d. (ELTA). Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas Bostono arkivyskupui Sean O'Malley adresuotame laiške išreiškė nerimą dėl planų uždaryti Bostono Šv. Petro parapijos lietuvių bažnyčią ir kultūros centrą, kuris šių metų rugsėjo 12 d. švęs 100 metų jubiliejų.

Kaip pažymi Seimo pirmininkas, tai labai nemaloni ir liūdna naujiena ne tik Bostono lietuviams, bet ir visiems Lietuvos žmonėms, kurie labai vertina lietuviškų tradicijų puoselėjimą ir siekius išlaikyti lietuviybę net ir gyvenant sve-

tur. Pasak jo, šis kultūros centras-bažnyčia kaip tik ir tarnauja tokiam tikslui.

"Bostono lietuviai - tai žmonės, kurie telkiasi apie savo bažnyčią, kad palaikytų tarpusavio ryšį ir neatitoltų nuo savo gimtinės reikalų. Bostono Šv. Petro parapijos lietuvių bažnyčia ir kultūros centras - tai ne vien senosios imigracijos susibūrimų vieta. Šiandien tai vieta, kuri traukia vis daugiau lietuvių, atvykstančių gyventi ir mokytis JAV, padeda jiems prisitaikyti prie naujų gyvenimo sąlygų ir kultūros svečioje šalyje pirmaisiais jų

gyvenimo metais. Tai sielovados ir etninės kultūros namai, kurie visiems ištisia pagalbos ranką", - sakoma laiške. Reikšdamas savo didelį susirūpinimą dėl ketinimų uždaryti šį kultūros židinį, A. Paulauskas prašo Bostono arkivyskupo "neužtrenkti durų lietuvių etninei ir kultūrinei veiklai Bostone ir padėti išlaikyti Bostono Šv. Petro parapijos lietuvių bažnyčią ir kultūros centrą, kuris prisideda ne vien tik prie lietuviybės puoselėjimo, bet ir prie Amerikos kultūrinio paveldo turtinimo mūsų šalies tradicijomis".

Eltos inf.

Bendras vaizdas iš XII tautinių šokių šventės liepos 3 d. Allstate arenoje, Rosemont, IL.

Z. Degučio nuotr.

DOKUMENTAI: TIGRO RINKTINĖ, 1945-1950

Antanas Dundzila

II.

Nors sąrašas knygoje perspausdintas, jį skaitai, kaip koki bibliinių laikų rašto skutelį: jis jaudina. Tame 1947 metų sąrašė yra 70 vyrų slapyvardžiai, su pareigomis, įstojimo data, karine patirtimi. Stebina, kad net 50 jų pradėjo partizanauti 1944 liepos mėn., reiškia, net prieš 3 metus! Dar labiau stebina faktas, kad kaip tik 1946-1947 laikotarpyje vyko išdaviškiška BDPS – Markulio afėra, likvidavusi daugelį partizanų Aukštaitijoje. Bendrai imant, ši statistika nesutinka su priimtais teigimais, kad vidutiniškai partizanas išlikdavo gyvas tik pusantų metų. Kad ir toks duomenų palyginimas ypač kelia dokumentinio rinkinio vertę bei reikšmę.

REIKŠMINGAS
TEIGIMAS

Nenutolstant nuo leidinio aptarimo, skubiai verskime leidinio puslapius. Rinkinys pradedamas keliais labai reikalingais straipsniais. Kadangi

Tigro rinktinė veikė Vytauto apygardos ribose ir vadovybėje, logiškai pradedama su trumpa apygardos apžvalga. Seka išsamus, 28 psl. straipsnis apie Tigro rinktinę ir paskelbtų dokumentų sąrašas. Dokumentai pateikti chronologiškai ir sugrupuoti pagal tris rinktinės istorijos laikotarpius, kurie sutampa su trijų rinktinės vadų vadovavimu. Toliau skyrius su kelių autorių – partizanų parašyta rinktinės kronika. Apžvalginiame straipsnyje nuosekliai sužymėtos įvairios redakcinės pastabos bei šio leidinio bendradarbiai. Visas leidinys dvelkia profesionališkumu ir šio pobūdžio leidiniuose sukaupta patirtimi.

Reikia manyti, kad kada tai po 1950 m. į bidoną patekę dokumentai buvo kokiu nors būdu su vadovybės žinia atrinkti. Paskutiniu rinktinės vadu buvo V. Žaliaduonis – Rokas, Dijakomas, jis parašė

ir rinktinės kroniką. Reikia manyti, kad jo rūpesčiu ir bidonas buvo paruoštas. Knygoje yra jo nuotrauka Lietuvos kariuomenės karininko išieginėje uniformoje. Iš antpečių galima pasakyti, kad jis nusi-fotografavo būdamas žemesnio laipsnio karininku ir ordinų ar medalių neturėjo. Iš leidinio sužinome, kad jis buvo net LLKS Tarybos Prezidiumo nariu, kad 1952 žuvo.

Eiliniam skaitytojui atskiri dokumentai pasirodys sausoki ir, ko nors ypatingiau neieškant, po keliolikos puslapių gal net nuobodūs. Tad būtina į juos žvelgti ieškant esmės. Taip pat svarbu dokumentuose ieškoti skaitytojui suprantamų reiškinių, kurie partizaninio karo pobūdį gilintų.

Pvz., pats pirmasis paskelbtas dokumentas vadinasi “Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) Programa”. Ką tai reiškia? – Reiškia, kad Tigro rinktinė save laiko LLA dalimi ir pripažįsta LLA siekius – “tikėjamą būsimąją laimingesnę Nepriklausomąją Lietuvą”. Tai reikšmingas teigimas! Taip pat tai istorinis, autentiškas, dar vienas liudijimas apie par-

tizanų vadovybės tikslą, kurį kai kas neigia. Reikšminga ir tai, kad rinktinėje šis dokumentas išsaugotas iki pat užkasimo bidone.

Įdomus, labai dalykiškas yra Dok. #139 iš 1949 m. – rinktinės vado raštas apygardos vadui apie santykius su gudų ir lenkų partizanais. Žinant rūpestį tautinėmis mažumomis 1939 atgautame Vilniaus krašte, čia nušviečiama dar viena Lietuvos partizanų problema, su kuria neteko susidurti kitoms sritims. Arba įdomus susirašinėjimas iš 1948 metų pabaigos, kai apygardos vadovybė matomai tikėjosi iš oro numetamų ginklų bei šaudmenų. Žinant, kad 1948 pradžioje J. Lukša-Skra-jūnas jau buvo Vakaruose, labai konkrečiai išryškėja Vytauto vadovybės viltys.

Dokumentai atskleidžia ir kitą, sakyčiau, visuomeninę rezistencijos sritį. Rinktinės partizanams draudžiama rinkti pinigų iš gyventojų įvairiems partizaninės buities reikalams be vado leidimo. Įspėjama nesielgti žiauriai. 1949 paskelbti rinktinės atsišaukimai “Lietuviai moksleiviai ir mokyto-

jai!”, “Šnipams ir išdavikams”. Į akis krinta dokumentai apie spaudos platinimą ir kt.

TREČIOJI KNYGA

Leidinyje kronikos (ne įsakymai ar pranešimai) apima net per 70 psl. Jos išsamios, dalykiškos, lengvai skaitomos, informuojančios. Bendrai galvojant apie išlikusius raštus apie partizanų spaudą, tai, reikia stebėtis, kad – miške, bunkeriuose, prie visokių neprieklių bei pavojų – tiek daug ir, palyginus, dažnai rašyta, spausdinta. Iš kitos pusės pasidaro irgi aišku, kad susirašinėjimas bei spauda – tai bene vienintelė ryšių palaikymo priemonė, pagrindžiui svarbi. Pavyzdžiu imant kad ir rinktinės vadą Žaliaduonį, reikia pasakyti, kad gimnazija ir prieškarinė Karo mokykla jį išugdė plunksną valdančiu Lietuvos kariuomenės karininku bei partizanų vadu.

Leidinys iliustruotas jau šiais laikais paruoštomis iliustracijomis, bidone rastų raštų pavyzdžiais ir nuotraukomis, puiku! Yra rinktinės vadų sąrašas ir gražiai paruošta asmenvardžių rodyklė.

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 12 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 18 d., šeštadienį, 6:30 v.v. Lietuvių dienos - Los Angeles lietuvių šokių grupės "RETRO" koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV Clevelando Lietuvių Bendruomenė.

RUGSĖJO 25-26 d. Lietuvos Vyčių Vidurio centrinės apylinkės šventkelionė – Dievo Motinos parapijos patalpose.

SPALIO 9 d. 5:30 v.p.p. Sergančių patepimo mišios Šv. Jurgio bažnyčioje.

SPALIO 9-10 dienomis, Mariaus Narbutaičio meno darbų paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia vyr. skaučių Židinsys.

LAPKRIČIO 13 d. 2:30 v.p.p. plačiai išgarsėjusio Vilniaus kvarteto koncertas Clevelando Meno muziejuje (University Circle). programoje Beethoven kūriniai ir lietuvių kompozitorių kūriniai.

LAPKRIČIO 14 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

CLEVELANDO TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ — ŠVYTURYS

Švyturio šokių grupės šokėjai susibūrė praėjusį rudenį su tikslu pasiruošti šiai vasarai įvykusiai XII Šokių šventei. 18 gimnazistų iš artimų ir tolimų Clevelando priemiesčių (ir net du šokėjai iš Cincinnati!) lankė repeticijas ir mokėsi tautinių šokių.

Švyturio šokėjai džiaugiasi sėkmingai praėjusiais metais. Per pirmuosius metus atlikome keturis koncertus ir dalyvavome XII šokių šventėje. Nekantriai laukiame ateinančių metų toliau šokti ir koncertuoti. Laukiame ir naujų šokėjų.

Kviečiame visus gimnazistus ir studentus, norinčius šokti Švyturyje, atvykti į pirmą grupės repeticiją ir susirinkimą sekmadienį, **rugsėjo 26 d., 11:30 v.r. DMNP parapijos auditorijoje**. Tą dieną rinksimės ne tik šokti, bet ir aptarti grupės ateities planus. Todėl prašome, kad visi šokėjų tėveliai atvyktų kartu su šokėjais šiam svarbiam pasitarimui. Dėl informacijos skambinkite Aušrinei Širvinskienei (440) 257-5033 arba Živilei Vaitkienei (216) 642-4678.

DIRVAI AUKOJO

R.Veitas, Milton, MA	100
J.Jovaiša, San Diego, CA	50
D.Paškonis, Eastlake, OH	50
M.Motiejūnas, Euclid, OH	45
I.Delvigs, Fairview Park, OH	20
R.Minkūnas,	
Seven Hills OH	20
G.Austra, Nottingham MD	10
A.Kudirka,	
La Crescenta, CA	10
S.Laino, NYC, NY	10
A.Tumas, Simi Valley, CA	5
M.Biškis, Downers G., IL	5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

JAV kariškė Irako kalėjime trypė belaisvių pirštus

Pirmasis po irakiečių kalinių žeminimo skandalo pradžios nuteistas amerikiečių kariškis liudijo, kad vienoje liūdnai pagarsėjusioje nuotraukoje matoma irakietis už pavadėlio laikanti JAV kariškė Lynndie England trypė kalinių rankų ir kojų pirštus.

Eilinis Jeremy Sivits liudijo atnaujinus besilaukiančios 21 metų L. England bylos svarstymą Fort Brage (Šiaurės Karolinoje). Šis svarstymas padės nuspręsti, ar prieš L. England turėtų būti pradėtas teismo procesas.

L. England yra viena iš septynių irakiečių žeminimu Abu Graibo kalėjime apkaltintų kariuomenės policijos pareigūnų. Ji kaltinama grasinimu smurtu, šamokslu žeminti kalinius, neprideramais veiksmais, taisyklių nepaisymu ir draudžiamos seksualinės medžiagos laikymu. Jei būtų pripažinta kalta, jai gresia iki 38 metų kalėjimo.

Ši moteris, kuri spalio mėnesį turėtų susilaukti kūdikio, liūdnai pagarsėjo į šviesą iškilus nuotraukoms su Abu Graibe žeminamais kaliniais.

Delfi inf.

Jaunystės draugo

A † A

VYTAUTO ABRAIČIO

netekus,

žmonai STELLAI, giminėms ir artimiesiems gilia užuojautą reiškia

Jonas Jurkūnas

Ramunė ir Gintautas Vitkai

Laima ir Algis Jurkūnai

Su liūdesiu pranešame,
kad rugpjūčio 27-tą dieną mirė
ištikima mūsų skyriaus narė

A † A

JANINA ŠIŠIENĖ

Užuojaute visiems artimiesiems, draugams ir bendraminčiams

A.L.T.S-gos Los Angeles skyrius

Mielam draugui

A † A

VYTAUTUI ABRAIČIUI

išėjus į Amžinybę,
žmoną STELLĄ
ir gimines Lietuvoje ir Amerikoje
užjaučiame ir kartu liūdime.

Danguolė ir Eugenijus Bartkai

A † A

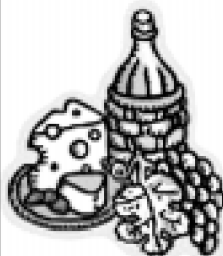
INGAI TUMIENEI

iškeliavus Amžinybėn,
užuojaute reiškiame vyrui ALFONSUI TUMUI,
dukrai LAIMAI, sūnums ROBERTUI, RIMUI ir
JURGIUI, jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

*Los Angeles Lietuvių
Tautiniai Namai*

*A. L. T. S-gos
Los Angeles skyrius*

Patria Imports

*We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720*

Century 21
Leaders

Real Estate For You World

The Greens of Lyndhurst
5886 Mayfield Road
Lyndhurst, Ohio 44124

Ričardas Širvinskas
Realtor

440 749-2121
440 443-2100

rsirvinskas@peoplepc.com

- padėdų pirkti, parduoti, išsinuomuoti nekilnojamąjį turtą,
- atlikti nemokamą nekilnojamojo turto analizę,
- profesionalus statybos darbų įvertinimas,
- padėdų surasti finansavimą su minimaliu ar be pradinio įnašo

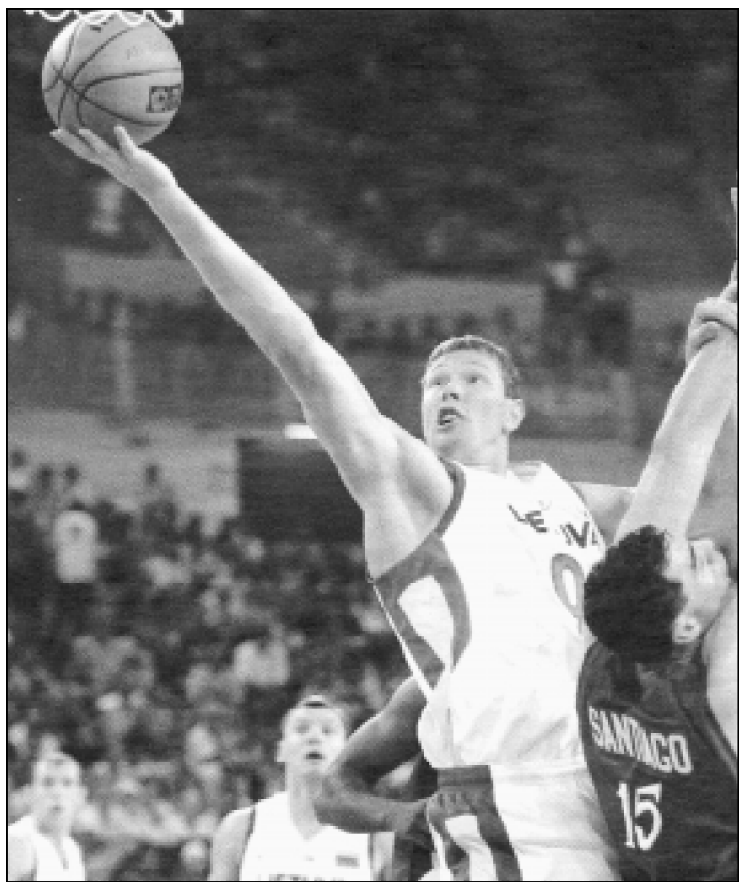

VISOs KONSULTACIJOS NEMOKAMOS IR KONFIDENCIALIOS

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Lietuvos krepšininkai po Olimpinių žaidynių vertinami viena stipriausių komandų pasaulio krepšinyje, kuriems pirmoji vieta nebuvo lemta tik dėl blogos sistemos, kuri, daugelio manymu, turėtų būti panaikinta.

SPORTAS

FUTBOLAS ČIKAGOJE

Naujojo “Metropolitan” pirmenybių sezono pradžia “Lituanicos” futbolininkams, galima sakyti, buvo sėkminga. Jie iš išvykos į Buffalo Grove, IL, rugpjūčio 29 d. parsivežė vieną tašką. O jis iškovotas žaidžiant prieš šios lygos “major” divizijos naujuosius čempionus – “Polonijos” vienuolikę.

Žinant, kad lietuvių ekipai praėjusieji pirmenybiniai metai buvo vieni iš liesesnių, nes užimta tik 9-ji vieta ir tik per pridėtines rungtynes išsaugotas pasilikimas geriausiųjų Čikagos ir apylinkių komandų

grupėje, lygiosios buvo teigiamas ženklas. Po be įvarčių pasibaigusio pirmojo kėlinio, 30-je minutėje greitas Linas Jakovlevas, gavęs kamuolį, pralenkė lenkų gyniką, ir nelaikomai ženklino 1-0. Tačiau ši pasekmė neišsilaukė ilgai, nes po poros minučių lenkai išnaudojo lietuvių klaidą gynyboje ir pasekmę išlygino.

Galima teigti, kad “Lituanicos” futbolininkai buvo verti pergalės, nes pirmame kėlinyje jie neišnaudojo poros gerų progų, o antrame teisėjas mūsiškiams neužskaitė įvar-

čio, kuris būk tai buvo įmuštas iš nuošalės, nors to nė vienas iš lietuvių žiūrovų negalėjo suprasti.

“Lituanicos” eilėse nesimantė gerųjų žaidėjų – Viktoro Olšausko, Rimanto Jakubausko, Žilvino Čenio, Virgio Žuromsko. Pirmasis iš jų yra gavęs traumą, o Virgis buvo pareiškęs norą pasitraukti iš vyrų komandos ir pereiti žaisti pas veteranus, bet vėliau lyg buvo šį sprendimą pakeitęs. Su šių žmonių talka lietuviai, be abejo, į namus būtų parsivežę visus 3 taškus.

Smagu buvo matyti, jog “Lituanicos” komandoje, trenerio pareigas perėmus Algimantui Šalkauskui, atsirado ryškesnis žaidimo braižas, ko anksčiau nebuvo galima pastebėti. Algimantas, kuris yra žaidęs Vilniaus “Šviesos” ir Klaipėdos “Granito” ekipose ir kurį laiką atstovavęs ir Čikagos “Lituanicą” sugeba nuteikti žaidėjus kovai.

Teko girdėti jo ramiu tonu išsakomus pamokymus ar pastabas žaidėjams per rungtynių pertrauką, kas, kaip atrodo, yra reikšmingas žingsnis, siekiant geresnio pasirodymo.

Užklausus trenerio nuomonės apie vyrų žaidimą, jis teigė, kad visi sužaidė normaliai ir nemaža stengėsi. Taip pat pažymėjo, jog antrame kėlinyje, kuomet žaidėjai pavargę, žaidimas šiek tiek išsitermino.

Rungtynėse žaidė Irmantas Šatas. Eddvinas Trinkūnas, Laimonas Bytautas, Aleksandras Bilostenis, Linas Jakovlevas, Giedrius Žutautas, Algirdas Zamalakis, Algirdas Zuperka, Mindaugas Palaima, Nidijus Puškorius.

Edvardas Šulaitis

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Sovietinę propagandą skleidusiam televizijos kanalui leista gyvuoti

Vilnius, rugsėjo 3 d. (ELTA). Lietuvos radijo ir televizijos komisija nusprendė nedrausti retransliuoti Lietuvoje "Pirmojo Baltijos kanalo" programos, kurios laidoje "Amžiaus paslaptys" mėginta paneigti, kad SSRS buvo okupavusi Baltijos valstybes.

Anot išplatinto LRTK pareiškimo, komisija ketina nedelsdama atkreipti Latvijos nacionalinės transliuotojų tarybos dėmesį į tai, kad Latvijos jurisdikcijai priklausantis televizijos kanalas rodo nepagarbą jo programoms priimančios šalies istorijai ir valstybingumui. "Komisija laikosi nuomonės, kad laida "Amžiaus paslaptys" norima paneigti sovietinės Baltijos valstybių okupacijos faktą bei formuojama nuostata, kad Sovietų Sąjunga, gindama nuo hitlerinės Vokietijos galimos agresijos, teisėtai okupavo Baltijos valstybes", - pažymima LRTK pareiškime.

Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis kreipėsi į LRTK pirmininką Joną Liniauską, prašydamas ištirti, ar galima Lietuvoje transliuoti kai kurių kaimyninių šalių valstybinės valdžios kontroliuojamus kanalus, tampančius propagandos prieš Lietuvą įrankiais. Jis paprašė išnagrinėti, ar ši laida nepažeidė Konstitucijos, Visuomenės informavimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų normų, keliamų transliuojamoms programoms.

LRTK gavo Valstybės saugumo departamento išvadas dėl laidos "Amžiaus paslaptys". Išvadose nurodoma, kad laidoje propaguotos nuostatos yra arti įstatymų pažeidimo ribos bei "gali sudaryti prielaidas sukelti grėsmę nacionaliniam Lietuvos saugumui".

ELTOS/LGITIC inf.

Fixler Realty Group, Inc.

For first time home buyers, investors, or for those who wish to sell their homes, contact

LINAS MULIOLIS

216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

or visit our home on the web at www.fixlerrealty.com.

Fixler Realty Group, Inc. Lyndhurst, Ohio

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter • Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm Sat.: 8 am to 4 pm

886 E. 200 th St. Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS Kviečiame visus į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM 767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr. William J. Jakubs Jr. Kenneth Schmidt Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama. Telidanti jauką atmosferą būdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.